

www.musavat.com

MUSAVAT

Xəbər
Bakıda mebel
sexi niyə
partladı - 7 ölü,
24 yaralı
yazısı səh.3-də

Qurucusu: Rauf Arifoğlu Gündəlik qəzet 7 yanvar 2024-cü il Çərşənbə axşamı № 7 (8380) Qiyməti 60 qəpik

Gündəm

Seçki təşviqatı başladı

YAP-ın namizədinin şüarı: "Qalib xalqın qalib lideri"; opponentləri isə daha çox sosial məsələlərə diqqət ayıracaq

yazısı səh.5-də

"Qərbi Azərbaycana yeni təzyiq formasına əl atacaq" - Rusiyadan açıqlama, Bakıdan cavab

yazısı səh.8-də

Köçəryandan növbəti sərəmsəlmə - Əliyev xəbərdarlığını edib

yazısı səh.7-də

İsrail qondarma soyqırımı tanıya bilər? - Qəzza savaşından çıxan sual

yazısı səh.11-də

Vətəndaş cəmiyyəti yeddi fevral hazırlığında - necə iştirak edəcəklər?

yazısı səh.13-də

Bakı bu dəfə də qara təslim oldu - qurumlar niyə ləng çalışır?

yazısı səh.3-də

"Ömrü bitən" maşınlar - sürücüləri köhnə avtomobillərə sövq edən səbəblər

yazısı səh.15-də

Ukrayna müharibəsi postsovet ölkələrində ABŞ-a inamı sarsıdıb

yazısı səh.6-də

ÜST-ün "daha ölümcül virus gəlir" iddiasına reaksiyalar

yazısı səh.14-də

Rusiya vətəndaşları Gürcüstanı tərk etməyə başlayıb

yazısı səh.2-də

İRƏVAN YENƏ SABOTAJA VƏ ŞANTAJA KEÇDİ - REAKSİYA

Ermənistan üçün gerisayım başlayıb; faktiki olaraq sülh prosesini bloklamaq kursu götürən Paşinyana Bakıdan sərt cavab və xəbərdarlıq

yazısı səh.9-də

Ərzaq qiymətlərində 10 faizlik bahalaşma - səbəblər

Qlobal bazardakı 14 faizə yaxın ucuzlaşmadan bizə niyə pay düşməyib; inhisarçı şirkətlərin "hədiyyəsi" ...

yazısı səh.4-də

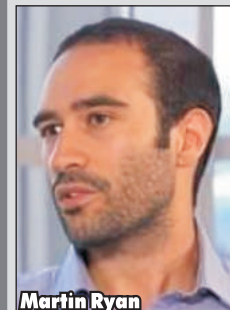
Şarl Mişel gedir: Brüssel formatı da çökürmü - rəy

yazısı səh.6-də

Kənan Rövşənoğlu: "Ərəb-İsrail savaşı yaxın günlərdə atəşkəs razılaşması ilə nəticələnəcək"

yazısı səh.10-də

Azərbaycanda tutulan fransız casus Makrona qarşı - alibi, yoxsa...

yazısı səh.12-də

Simonyan: “İrəvanla Bakı arasında birbaşa dialoq istisna deyil”

İrəvanla Bakı arasında birbaşa danışıqların aparılması istisna deyil, çünki sülh prosesində vasitəçi olmaq istəyən hər bir ölkənin təbii ki, öz maraqları var.

APA “Sputnik Armenia”ya istinadən xəbər verir ki, bunu Ermənistan parlamentinin spikeri Alen Simonyan deyib.

“Məsələni romantikləşdirmək lazım deyil. Təbii ki, hesab etmək ki, fransızlar bizim gözəl gözlərimizə, tariximizə aşiq olublar, bunlar nağıldır. Maraqlar ya üst-üstə düşür, ya da düşmür”, - spiker bildirib.

Alen Simonyan qeyd edib ki, Ermənistan və Azərbaycan arasında təsir rəqəbləşməsinə sahib olmaq istəyən bütün ölkələr “yaxşı” vasitəçi olmağa çalışırlar, lakin İrəvan və Bakı böyük oyunlarda sövdələşmə obyektinə çevrilməmək üçün problemlərini özləri həll etməlidirlər.

Birinci sinfə qeydiyyatda dəyişiklik edilib

Bakı şəhərində 2024-2025-ci tədris ili üçün uşaqların birinci sinfə elektron qeydiyyatı prosesində ərazi prinsipi tətbiq olunan ümumi təhsil müəssisələrinin əhatə dairəsi genişləndiriləcək.

Bakı Şəhəri üzrə Təhsil İdarəsindən APA-ya bildirilib ki, sünə şagird sıxlığının qarşısını almaq üçün ərazi prinsipi tətbiq olunan məktəblərdə, ilk növbədə həmin təhsil müəssisələrinin mikroərazisində daimi qeydiyyatda olan vətəndaşlar övladlarını elektron sistem vasitəsilə qeydiyyatdan keçirə biləcəklər.

Daimi qeydiyyatı olmayan valideynlərə şagird sıxlığı olmayan məktəbləri seçmək imkanı yaradılacaq.

Qeyd edək ki, I sinfə qəbulla bağlı mikroərazilər müvafiq icra hakimiyyət orqanlarının təqdim etdikləri dislokasiyaya uyğun olaraq müəyyən ediləcək.

Vətəndaşlar müvafiq linkə <https://baku.edu.gov.az/az/page/333> daxil olaraq daimi qeydiyyat ünvanının (yeni inşa olunmuş binalarda “Azərişiq” ASC-nin abonent kodu öz adına olan evlərin ünvanının) dislokasiyada olmasını dəqiqləşdirməlidirlər. Daimi qeydiyyat ünvanı (yeni inşa olunmuş binalarda “Azərişiq” ASC-nin abonent kodu öz adına olan evlərin ünvanı) dislokasiyada olmayan valideynlər 1 ay ərzində (15 yanvar-15 fevral 2024-cü il tarixlərində) 5, 6 və 7 sayılı “ASAN xidmət” mərkəzinin təhsil xidmətləri bölməsinə yaxınlaşaraq müvafiq forma <https://baku.edu.gov.az/upload/file/sor%C4%9Fu%20form.xls>ni doldurmaqla təklif və rəylərini verə bilirlər.

Əlavə sualı olan vətəndaşlara Bakı Şəhəri üzrə Təhsil İdarəsinin Çağrı Mərkəzinə (146-1) zəng etmək və ya dislokasiya@baku.edu.gov.az aillto:dislokasiya@baku.edu.gov.az elektron poçtuna yazmaq tövsiyə olunur.

Qeyd edək ki, ümumi təhsil müəssisələrinin I siniflərinə qeydiyyat prosesi www.mektebeqebul.edu.az ttp://www.mektebeqebul.edu.az/ elektron portalı vasitəsilə aparılır.

Şahin Mustafayevlə Paşinyanın müavini yanvarın sonunda görüşəcək

“Delimitasiya komissiyalarının növbəti iclası yanvarın sonunda baş tutaq”.

Musavat.com APA-ya istinadən xəbər verir ki, bunu Ermənistanın baş nazirinin müavini Mqer Qriqoryan “AzadlıqRadiosu”nun Ermənistan xidmətinə məsələsində deyib.

Onun sözlərinə görə, iclasda ilkin razılaşmalara uyğun olaraq, əvvəlcə komissiyaların birgə fəaliyyətinə dair əsasnamə layihəsi müzakirə olunacaq.

Həmin əsasnamədə birgə iş zamanı istifadə üçün hüquqi əhəmiyyət kəsb edən sənəd və hüquqi aktların növləri dəqiq müəyyən edilməli, müvafiq hüquqi əsaslarla səlahiyyətli orqanlar tərəfindən tərtib edilmiş və dərc edilmiş SSRİ dövrünün son topoqrafik xəritələri və digər bu kimi məsələlər müəyyən edilməlidir.

Qeyd edək ki, Azərbaycan Respublikası Baş nazirinin müavini Şahin

Mustafayev və Ermənistan Respublikası Baş nazirinin müavini Mher Qriqoryanın sədrliyi altında Azərbaycan Respublikası və Ermənistan Respublikası arasında dövlət sərhədinin delimitasiyası üzrə Dövlət Komissiyasının və Ermənistan Respublikası ilə Azərbaycan Respublikası arasında dövlət sərhədinin delimitasiyası və sərhəd təhlükəsizliyi məsələləri üzrə komissiya görüşlər keçirir.

Rusiya vətəndaşları Gürcüstanı tərk etməyə başlayıb

2023-cü ildə təxminən 31 min Rusiya vətəndaşı Gürcüstanı tərk edib.

APA-nın Tiflis müxbiri xəbər verir ki, bu barədə

Gürcüstan Daxili İşlər Nazirliyinin (DİN) açıqladığı statistikada bildirilib. Belə ki, 2023-cü ildə Gürcüsta-

na gedən Rusiya vətəndaşlarının sayı 1 856 237 nəfər, ölkəni tərk edənlərin sayı isə 1 887 223 nəfər olub.

Ötən il ərzində Rusiyadan Gürcüstana pul köçürmələrinin həcmində də əhəmiyyətli azalma baş verib. Gürcüstan Milli Bankının statistikasına görə 2023-cü ilin dekabrında Rusiyadan Gürcüstana 73 milyon dollar transfer edilib. 2022-ci ilin eyni periodunda isə bu göstərici 250 milyon dollar təşkil edib.

ABŞ Mərkəzi Bankı rekord zərərə üzləşib

ABŞ Federal Ehtiyat Sistemi 2023-cü ildə uçot dərəcəsinin qaldırılması nəticəsində faiz xərclərinin artmasından rekord itkiyə məruz qalıb.

Musavat.com xəbər verir ki, “The Wall Street Journal”ın FED-in ilkin hesabatına əsasən yazdığına görə, ötən il ABŞ-ın 12 Federal Ehtiyat Bankının (FRB) ümumi xərcləri onların gəlirlərini 114,3 milyard dollar üstələyib. 2022-ci ildə əvvəl FED 58,8 milyard dollar xalis mənfəət əldə etmişdi.

FED-in açıq bazar əməliyyatları vasitəsilə alınan qiymətli kağızlar üzrə faiz gəliri 2023-cü ildə bir əvvəlki ilə nisbətən 6,2 milyard dollar azalaraq 163,8 milyard dollar təşkil edib. Eyni zamanda ümumi faiz xərcləri 178,7 milyard dollar artaraq 281,1 milyard dollara çatıb. Xüsusən Federal Ehtiyat Bankı maliyyə institutlarının Mərkəzi Bankdakı depozitləri üzrə faizlərin ödənilməsinə bir il əvvəllə müqayisədə 116,3 milyard dollar, repo əməliyyatları üzrə satılan qiymətli kağızlara isə 62,4 milyard dollar çox xərcləyib.

Amerika Mərkəzi Bankının bəyanatında deyilir ki, Federal Ehtiyat Bankının iki kredit proqramı, Bank Müddətli Maliyyələşdirmə Proqramı və Əmək haqqının qorunması Proqramı üzrə Likvidlik Mexanizmi çərçivəsində əldə etdiyi ümumi faiz gəliri 10,4 milyard dollar təşkil edib.

Ötən il 12 Federal Ehtiyat Bankının əməliyyat xərcləri 5,5 milyard dollar təşkil edib.

Qanuna uyğun olaraq, Federal Ehtiyat Sistemi əldə etdiyi mənfəəti əməliyyat xərcləri və dividend ödənişləri çıxılmaqla ABŞ Xəzinədarlığına köçürür. Mənfəətin xərcləri ödəmək üçün yetərli olmadığı dövrlərdə Amerika Mərkəzi Bankı təxirə salınmış aktiv adlanan vəsaiti təyin edir. 2023-cü ildə “təxirə salınmış aktiv” 116,4 milyard dollar artaraq 133 milyard dollara çatıb. Bu o deməkdir ki, FED Xəzinədarlığa ödənişləri bərpa etməzdən əvvəl həmin məbləği (əməliyyat xərcləri çıxılmaqla) qazanmalı olacaq. FED-dən bildirilib ki, “təxirə salınmış aktiv” FED-in pul siyasətinə və maliyyə öhdəliklərini yerinə yetirmək qabiliyyətinə təsir etmir.

Bakı bu dəfə də qara təslim oldu - qurumlar niyə ləng çalışır?

Kommunal xidmətlər əksər ərazilərdə gözə dəymədi, vətəndaşların köməyinə polislər çatdı...

Qar yağacağı barədə öncədən xəbərdarlıq edilsə də, bir sıra qurumlar vəziyyətin nəzarətdə saxlanacağına dair zəmanət versələr də, bu dəfə də sürücülər və piyadalar ölkə yollarında çətin vəziyyətə düşdülər. Qarı təmizləmək, duz və qum səpmək üçün nəzərdə tutulan texnika əksər hissələrdə gözə dəymədi. Nəticədə qəzaya düşən avtomobillərin sürücüləri, müxtəlif bədən xəsarətləri alan sakinlər əziyyət çəkdi. Onları yollarda köməksiz qoymayan isə Azərbaycan polisi oldu. Sosial mediada yayılan foto və videolardan bəlli oldu ki, daim vətəndaşların keşiyində duran polis bu dəfə əlindən gələnin daha artığını etdi.

Azərbaycan polisi uşaqların əlindən tutub onlara kömək etdi, küçədə yaşayan heyvanlara qayğı göstərdi, yaşlı insanların qoluna girib onları getdiyi yərə qədər müşayiət etdi, yolda qalan avtomobilləri yerindən tərpətməyə kömək etdi, hətta yollara duz səpdi. Azərbaycan polisi işğaldan azad edilən Ləçində, Xocalıda hərəkətin təhlükəsizliyini təmin etdi. Bir sözlə, polis əməkdaşları son bir neçə gündə gücləndirilmiş iş rejimində çalışdı.

O ki qaldı qarlı havanın nəticələrinə, buz bağlaması səbəbindən bir çox yollarda hərəkət dayandı. "Yeni Müsavat"ın əməkdaşı da avtomobillə hərəkət etməkdə çətinlik çəkib. O qeyd edib ki, ən uzun tıxac Bakı-Sumqayıt yolunda, "Şamaxinka" və 3-cü mikrorayon ərazisində yaranıb.

Bəlli olub ki, yollarda saatlarla heç bir qumlama işi aparılmayıb. Əsas yollar buz bağlayıb, hərəkət iflic olub.

Qarlı-saxtalı hava Sumqayıtın yollarında da problemlər yaradıb. Sakinlərin sözlərinə görə, şəhərin yolları qardan təmizlənməyib. Bu səbəbdən yollar buz bağlayıb. Piyada və avtomobillərin hərəkəti çətinləşib, xeyli insan işə vaxtında çatı bilməyib.

İcra hakimiyyətindən isə bildirilib ki, paytaxtda 14

yanvar gecə saatlarından etibarən təmizlik işləri aparılıb. Xeyli sayda texnika və canlı qüvvə cəlb olunub. Qaz, su və işığın verilməsində problemlərin yaranmaması xüsusi diqqətdə saxlanılıb: "Hər hansı bir fəsad ortaya çıxarsa, dərhal aradan qaldırılacaq, insanların rahatlığı təmin ediləcək".

Yanvarın 14-də Səhiyyə Nazirliyi Elmi Tədqiqat Travmatologiya və Ortopediya İnstitutuna 137 nəfər müraciət edib. İnstitutdan Musavat.com-a verilən məlumata görə, onlardan 75 nəfəri hava şəraiti ilə əlaqədar olaraq müxtəlif sınıq və əzilmə xəsarətləri olan vətəndaşlardır. Qeyd olunub ki, xəsarət alanlardan 4-ü

travma şöbəsinə, 4-ü isə stasionara yerləşdirilib: "Vəziyyətləri həkimlər tərəfindən yaxşı qiymətləndirilir. Digərlərinə tibbi yardım göstərildikdən sonra ambulator müalicəyə buraxılıblar. Əvvəlki günlərlə müqayisədə ciddi fərq olmayıb. Digər günlərdə 140, 127, 114 nəfər müxtəlif travmalarla institutun təcili tibbi yardım şöbəsinə müraciət ediblər".

Bakı Şəhər İcra Hakimiyyətindən bildirilib ki, gecə saatlarından etibarən BŞİH-in kommunal strukturları və aidiyyəti qurumlar xüsusi gücləndirilmiş iş rejimində çalışıblar. Şəhərə kiçik xidmətlər yağın qarın küçə, prospekt və piyada səkilərindən, avtobus dayanacaqları və metrostansiyalarının qarşısından tə-

mizlənməsini aparıblar. Saxtalı hava şəraitində qarın təmizlənməsi və xüsusi təyinatlı texnika vasitəsilə yollara duz səpilməsi həyata keçirilib. İşlər səhər saat 05-00-dan etibarən daha da intensivləşib. Bütün gecə ərzində Bakı şəhər və rayon icra hakimiyyətlərin rəhbər nümayəndələri ərazilərdə olub və aparılan işləri nəzarətdə saxlayıblar. Təmizləmə işləri mərkəzlə yanaşı Bakıtrafi qəsəbə və yaşayış massivlərində də aparılıb.

Hava şəraiti ilə əlaqədar Bakının ümumi təhsil məktəblərində şagirdlərin dərəcə davamiyyət göstəricisi digər günlərə nisbətən qismən aşağı düşüb. Bakı Şəhəri üzrə Təhsil İdarəsindən məlumat verilib ki, hava şəraiti ilə əlaqədar paytaxtdakı ümumi təhsil müəssisələrinin normal fəaliyyətinin təmin olunmasına diqqət daha da artırılıb, bu istiqamətdə müvafiq qurumlarla əlaqələr gücləndirilib. Bildirilib ki, təhsilçilərin və təhsilverənlərin təhlükəsizliyinin və təhsildə fasiləsizliyin təmin olunması diqqət mərkəzində saxlanılan əsas amillərdəndir.

Heydər Əliyev Beynəlxalq Aeroportu ştat rejimində çalışaraq uçuşların cədvəl üzrə həyata keçirilməsini təmin edib. Texniki park tam təchiz olunub, hava limanında uçuş-ənmə zolaqlarının, yolların və təyyarələrin buzlaşma əleyhinə maye ilə təmizlənməsi üçün daima bütün zəruri işlər aparılıb.

Aerodroma cəlb edilən resurslar növbəti gün üçün hava proqnozuna uyğun hazırlanıb ki, bu da dəyişikliklərə tez reaksiya verməyə və mümkün mənfi təsirləri minimuma endirməyə imkan verib. Təyyarələrə texniki qulluq və səmərəli xidmət də planlı şəkildə həyata keçirilib.

Azərbaycan Yerüstü Nəqliyyat Agentliyindən (AYNA) isə bildirilib ki, ölkə ərazisində müşahidə edilən hava şəraiti ilə əlaqədar ictimai nəqliyyatın hərəkətinin fasiləsizliyini təmin etmək məqsədilə tədbirlər davam etdirilir. AYNAnın Monitoring Mərkəzi tərəfindən yollar da avtobusların hərəkəti tam nəzarətə götürülüb: "Bakı Beynəlxalq Avtovağzal Kompleksi vətəndaşlara fasiləsiz xidmət göstərir. Yanvarın 14-də 130 reys həyata keçirilib, 3825 səmərəli paytaxtdan regionlara yola salınıb. Yollardakı vəziyyətlə bağlı ötən gün Naxçıvan, Qəbələ və İsmayilli reysləri təxirə salınmışdır. Artıq həmin istiqamətlərə də reyslər bərpa olunub. Paytaxta gəlincə, şəhərin

küçə və prospektlərində yolların tam açıq oluğu müşahidə edilir. Sıxıq olan yerlərdə ictimai nəqliyyatın üstünlüyü təmin edilir".

Qeyri-sabit hava şəraiti ilə əlaqədar hərəkətin təhlükəsizliyini təmin etmək məqsədilə "Azərbaycan Dəmir Yolları" QSC (ADY) Abşeron dairəsi, Bakı-Ağstafa-Bakı və Bakı-Qəbələ-Bakı marşrutları üzrə hərəkət edən səmərəli qatarlarının sürət həddini endirmişdi. Məlumatla görə, bununla əlaqədar qatarların qrafikində qismən kənara çıxma halları müşahidə olunub. Həmçinin bildirilib ki, yük qatarlarının da sürət həddi küləkli hava şəraitinə uyğun olaraq tənzimlənir.

Son məlumata görə isə şəhəratrafi və regionlar üzrə fəaliyyət göstərən səmərəli və yük qatarlarının endirilmiş sürət həddi bərpa olunub.

□ **Nigar HƏSƏNLİ, "Yeni Müsavat"**

Bakıda mebel sexi niyə partladı - 7 ölü, 24 yaralı

Bakının Binəqədi rayonu, A.Kunanbayev küçəsi yaxınlığında yerləşən mebel sexində baş vermiş partlayış nəticəsində 7 nəfər ölüb, 24 nəfər yaralanıb.

Faktla bağlı Cinayət Məcəlləsinin 225.3 (yanğın təhlükəsizliyi qaydalarını pozma - ehtiyatsızlıqdan iki və daha çox şəxsin ölümünə səbəb olduqda) və 314.3-cü (səhlənkarlıq - ehtiyatsızlıqdan iki və daha çox şəxsin ölümünə səbəb olduqda) maddələri ilə cinayət işi başlanaraq, baş prokurorun müvafiq qərarına əsasən prokurorluq və Fövqəladə Hallar Nazirliyinin peşəkar müstətiqlərindən ibarət birgə istintaq qrupu yaradılıb, istintaqın aparılması Baş Prokurorluğun Kriminalistika və informasiya texnologiyaları idarəsinə həvalə olunub.

Partlayışın səbəbinin, dəymiş ziyanın həcmünün, həmçinin iş üzrə əhəmiyyət kəsb edən digər halların müəyyən edilməsi üçün müvafiq ekspertizalar təyin edilib.

Dövlət Statistika Komitəsi 2023-cü il üzrə Azərbaycanda inflyasiya səviyyəsini açıqlayıb. Komitədən “Yeni MİSAVAT”-a verilən məlumata görə, 2023-cü ildə istehlak qiymətləri indeksi 2022-ci ilə müqayisədə 8,8 faiz artıb. İl ərzində ərzaq məhsulları, içkilər və bütün məmulatları 9,6 faiz, qeyri-ərzaq məhsulları 8,4 faiz, əhaliyə göstərilmiş ödənişli xidmətlər 8,2 faiz bahalaşmış. İl ərzində ən çox bahalaşma 9,8 faiz olmaqla ərzaq məhsullarında qeydə alınıb.

2023-cü ilin dekabr ayında istehlak qiymətləri indeksi əvvəlki aya nisbətən 0,5 faiz, əvvəlki ilin dekabr ayına nisbətən 2,1 faiz artıb. Ay ərzində ərzaq məhsulları, içkilər və bütün məmulatları üzrə istehlak qiymətləri indeksi əvvəlki aya nisbətən 1,0 faiz, əvvəlki ilin dekabr ayına nisbətən 0,8 faiz bahalaşmış.

Komitə deyir ki, ötən ilin dekabr ayında əvvəlki aya nisbətən ayrı-ayrı ərzaq məhsullarından daha çox bahalaşma yumru düynünün, təzə balığın, pastərləndirilmiş ızlı süddün, yumurtanın, zeytun yağının, narın, naringinin, üzümün, heyvanın, xurmanın, almanın, bananın, qozun, fındığın, xiyarın, pomidorun, sarımsağın, soğanın, balqabağın, limonadın, ucuzlaşma işə əsasən qarabaşaq və manna yarmasının, çörəyin, mal və qoyun ətinin, kəsmiyin, süfrə marqarininin, qarğıdalı və günəbaxan yağlarının, portağalın, limonun, kələmin, yerkökünün, çuğundurun, kartofun, şəkər tozunun qiymətlərində müşahidə olunub.

Maraqlıdır ki, yumurta istehsalçıları dekabrın 29-da açıqlama yayaraq yumurtanın qiymətində hər hansı bahalaşmaya getmədiklərini bildiriblər. Eyni zamanda Azərbaycanda nə mal, nə də qoyun ətinin qiymətində bir qəpik də olsa, ucuzlaşma baş verməyib. Lakin rəsmi statistika həm noyabr, həm də dekabr aylarında bu məhsulların ucuzlaşdığına dair məlumat yayıb. Bu işə açıqlanan inflyasiya səviyyəsinə dair rəqəmlərin mötəbərliyini ciddi sual altına alır...

Komitənin məlumatına əsasən, 2023-cü ilin dekabr ayında qeyri-ərzaq məhsulları üzrə istehlak qiymətləri indeksi əvvəlki aya nisbətən dəyişməyib, əvvəlki ilin dekabr ayına nisbətən 2,7 faiz artıb. 2023-cü ilin dekabr ayında əhaliyə göstərilmiş ödənişli xidmətlər üzrə istehlak qiymətləri indeksi əvvəlki aya nisbətən 0,1 faiz, əvvəlki ilin dekabr ayına nisbətən 3,7 faiz yüksəlib. Dekabr ayında əvvəlki ayla müqayisədə əhaliyə göstərilmiş ödənişli xidmətlərdən bahalaşma əsasən taksinəqliyyatı ilə şəhərdaxili sərnişindəşmə xidmətlərinin və istirahət turlarının qiymətlərində, ucuzlaşma isə hava nəqliyyatı ilə beynəlxalq sərnişindəşmə xidmətlərinin qiymətlərində müşahidə olunub. Digər ödənişli xidmətlərin qiymətlərində ciddi dəyişikliklər baş verməyib.

Ərzaq qiymətlərində 10 faizlik bahalaşma - səbəblər

Qlobal bazardakı 14 faizə yaxın ucuzlaşmadan bizə niyə pay düşməyib; inhisarçı şirkətlərin “hədiyyəsi” ...

Rəsmi statistikadan görürük ki, ötən il Azərbaycanda ən yüksək bahalaşma ərzaq məhsullarında on faizə yaxın olmaqla qeydə alınıb. Halbuki qlobal ərzaq qiymətlərində bundan iki dəfəyə yaxın azalma müşahidə olunub. Bunu BMT Kənd Təsərrüfatı və Ərzaq Təşkilatının hesablamalarından aydın görmək olur. Belə ki, 2023-cü ilin dekabr ayında FAO-nun Ərzaq Qiymətləri İndeksi (FPPI) noyabr ayı səviyyəsindən 1,8 bənd (1,5 faiz) aşağı olmaqla 118,5 bənd təşkil edib. Təşkilat bildirir ki, ay ərzində süd məhsulları və taxıl qiymətləri indekslərindəki artımlar şəkər, bitki yağları və et indekslərinin ucuzlaşması ilə kompensasiya edilib. Beləliklə, qlobal ərzaq qiymətləri indeksi əvvəlki ilin müvafiq səviyyəsindən 13,3 bənd (10,1 faiz) aşağı olub. 2023-cü ilin sonunda indeksin ümumi dəyəri 124,0 bənd təşkil edib ki, bu da 2022-ci ilin orta göstəricisindən 19,7 bənd (13,7 faiz) aşağıdır.

Dekabrda FAO Taxıl Qiymətləri İndeksi orta hesabla 122,8 bənd təşkil edib ki, bu da noyabr ayına nisbətən 1,8 bənd (1,5 faiz) yüksək, lakin 2022-ci ilin dekabrında qeydə alınan müvafiq səviyyədən hələ də 24,4 bənd (16,6 faiz) aşağıdır. Bir sıra əsas ixracatçı ölkələrin logistika sistemlərində hava şəraiti ilə bağlı problemlər və Qara dəniz regionunda yaranan gərginlik nəticəsində, güclü tələb fonunda dekabr ayında dörd ay dalbadal ucuzlaşan buğda ixracı qiymətlərində artım müşahidə olunub. Dekabr ayında dünyə qiymət indeksi noyabr ayı səviyyəsindən 1,6 faiz artıb. Ümumilikdə 2023-cü ildə qlobal dünyə qiymətləri əvvəlki mövsümlə müqayisədə 21 faiz yüksəlib. Bu, ilk növbədə

dünyə məhsuldarlığının azalmasına səbəb olan El Nino cərəyanı və Hindistanın tətbiq etdiyi ixrac məhdudiyyətlərinin nəticələri ilə əlaqədardır.

Bütövlükdə 2023-cü ilin sonunda FAO Taxıl Qiymətləri İndeksi 130,9 bənd təşkil edib ki, bu da 2022-ci il üçün rekord yüksək illik orta göstəricidən 23,8 bənd (15,4 faiz) aşağı olub. FAO bildirir ki, təklif bolluğu şəraitində bu il də taxıl qiymətlərində azalma davam edəcək.

FAO Bitki Yağı Qiymətləri İndeksi dekabrda orta hesabla 122,4 bənd təşkil edib ki, bu da noyabrda qisməddətli artımdan sonra 1,7 bənd (1,4 faiz) azalma deməkdir. Əsas istehsalçı ölkələrdə istehsalın mövsümi azalmasına baxmayaraq, qeydə alınan bu azalma aparıcı idxalçıların alış həcmələrinin azalması fonunda palma, soya, kolza və günəbaxan yağlarının dünya qiymətlərinin aşağı düşməsinə əks etdirir. Bütövlükdə 2023-cü ilin sonunda qlobal səviyyədə təklifin artması fonunda FAO Bitki Yağı Qiymətləri İndeksinin dəyəri 126,3 bənd təşkil edib ki, bu da əvvəlki göstəricidən xeyli aşağıdır (61,5 bənd və ya 32,7 faiz).

FAO Süd Məhsullarının Qiymətləri İndeksinin orta dəyəri dekabrda 116,1 bənd təşkil edib ki, bu da noyabr göstəricisindən 1,9 bənd (1,6 faiz) çoxdur. Beləliklə, bu indeksin artımı ardıcıl üçüncü aydır ki, davam edir. Lakin yenə də onun dəyəri ötən ilin müvafiq dövrü ilə müqayisədə 22,2 bənd (16,1 faiz) aşağı olub. Dekabrda bu indeksin dəyərinin artması ilk növbədə kərə yağı, tam süd tozu və pendirin kotirovkalarının artması ilə əlaqədardır. Kərə yağı və pen-

dirin dünya qiymətləri əsasən regionda süd istehsalının mövsümi artımına baxmayaraq, bazar təklifinin daha da azalması fonunda bayramlar ərəfəsində Qərbi Avropada daxili tələbatın güclü olması səbəbindən artıb. Bundan əlavə, Yaxın Şərqdən artan idxal tələbi də pendir qiymətlərinin artmasına səbəb olub. Bütövlükdə 2023-cü ilin sonunda FAO Süd Məhsullarının Qiymətləri İndeksinin orta dəyəri 118,8 bənd təşkil edib ki, bu da 2022-ci ilin orta göstəricisindən 23,6 bənd (16,6 faiz) aşağıdır: bu tendensiya idxal tələbinin, xüsusən də yerində zəif olması ilə əlaqədar olub.

FAO-nun orta Ət Qiyməti İndeksi dekabrda 110,4 bənd təşkil edib ki, bu da noyabr ayı göstəricisindən 1,1 bənd (1,0 faiz), keçən ilin müvafiq göstəricisindən 2,0 bənd (1,8 faiz) aşağıdır. Qlobal donuz əti qiymətləri dekabr ayında bezi ixracatçı ölkələrdə mövsümi olaraq daha yüksək daxili satışlara baxmayaraq, Asiya ölkələrindən gələn zəif idxal tələbi ilə azalıb. Bu arada, mal və quş ətinin qiymətləri də Asiyadan zəif istehlak tələbi və əsas istehsalçı regionlardan əhəmiyyətli ixrac təklifi nəticəsində azalıb. Bunun əksi-nə olaraq, iki aylıq davamlı enişdən sonra quzu ətinin qiymətləri yüksəlib, bu da bayram mövsümü ərəfəsində daha güclü tələbat və fermerlərin son yağışlar sayəsində mal-qarının sayını azaltmaq ehtimalının az olduğu Okeaniyada kəsim heyvanlarının tədarükünün azalması ilə əlaqədardır. Bütövlükdə 2023-cü ilin sonunda FAO Ət Qiymətləri İndeksinin orta dəyəri 114,6 bənd təşkil edib ki, bu da 2022-ci il ilə müqayisədə 4,2 bənd (3,5

faiz) aşağıdır: bu, aparıcı ixracatçı regionlarda ixrac imkanlarının artması ilə əlaqədardır. Əsas etidial edən ölkələrdən qlobal tələbatın zəifləməsi və mal, quş və quzu ətinin orta illik qiymət səviyyəsinin azalmasının əksidir və donuz ətinin orta qiymət səviyyəsinin artması ilə qismən kompensasiya edilir.

FAO Şəkər Qiymət İndeksi dekabr ayında orta hesabla 134,6 bənd təşkil edərək, noyabr ayı ilə müqayisədə 26,8 bənd (16,6 faiz) aşağı düşüb və son doqquz ayın ən aşağı səviyyəsinə çatıb, lakin ötən ilin müvafiq dövrü ilə müqayisədə yenə də 17,5 bənd (14,9 faiz) yüksəkdir.

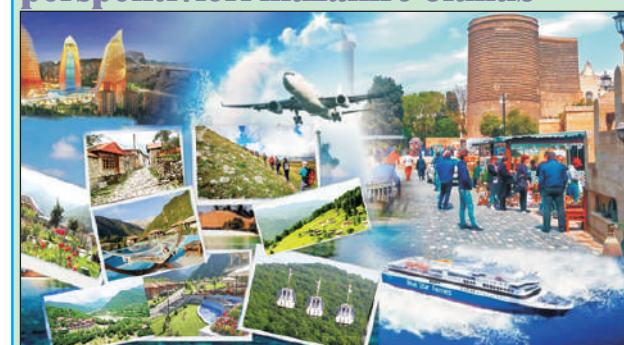
dünya şəkər qiymətlərinin ümumi azalmasına səbəb olub. Üstəlik, Hindistan hökumətinin cari mövsümdə etanol istehsalı üçün şəkər qamışının istifadəsini məhdudlaşdırmaq qərarı qiymətlərin enməsinə daha da təsir edib. Bütövlükdə 2023-cü ilin sonunda FAO Şəkər Qiyməti İndeksinin orta dəyəri 145 bənd təşkil edib ki, bu da 2022-ci ilə müqayisədə 30,6 bənd (26,7 faiz) yüksəkdir və 2011-ci ildən bəri ən yüksək səviyyəyə çatıb.

Azərbaycanda qlobal bazarlardan fərqli prosesin gətməsi, qiymətlərin bahalaşmağa davam etməsi bilavasitə inhisarçı şirkətlərin fəaliyyəti ilə bağlıdır. Ötən il hökumət inflyasiyaya, xüsusilə ərzaq qiymətlərinə təsir göstərən amillərin qiymətləndirilməsi, subyektivliyin aradan qaldırılması ilə məşğul olmaq üçün xüsusi qrup formalaşdırdı. İşçi qrupun fəaliyyəti ilə bağlı hansısa rəsmi məlumat açıqlanmayıb, lakin görünən odur ki, bu fəaliyyət inflyasiyanı tətikləyən əsas səbəbi - inhisarçılıq aradan qaldırmağa gətirib çıxarmayıb. Inflyasiya sahəsində diqqəti cəlb edən əsas məqam realıqda hər hansı ucuzlaşma qeydə alınmayan məhsulların (məsələn, mal və quzu əti kimi) qiymətində “ucuzlaşma” rəsmiləşdirilməklə inflyasiya səviyyəsinin 10 faizdən aşağı salınmasıdır.

Yeri gəlmişkən, Azərbaycan İqtisadiyyat Nazirliyi 2023-cü ilin yekunları üzrə orta illik inflyasiyanı 9,5 faiz proqnozlaşdırırdı.

□ **Dünya SAKIT, “Yeni MİSAVAT”**

Azərbaycanla 3 ölkə arasında turizm perspektivləri müzakirə olunub

Azərbaycan və Səudiyyə Ərəbistanı arasında qarşılıqlı turist səfərlərinin sayının artırılması, turizm əlaqələrinin genişləndirilməsi və əməkdaşlıq perspektivləri yanvarın 15-də Dövlət Turizm Agentliyinin sədri Fuad Nağıyevin Səudiyyə Ərəbistanı Krallığının Azərbaycanadakı fövqəladə və səlahiyyətli səfiri İssam bin Saleh əl-Cuteyli arasında keçirilən görüşdə müzakirə olunub.

Dövlət Turizm Agentliyindən APA-ya verilən məlumata görə, görüşdə Fuad Nağıyev 2024-cü il ərzində Səudiyyə Ərəbistanında bir sıra marketing tədbirlərinin təşkil ediləcəyini qeyd edib.

Səfir İssam bin Saleh əl-Cuteyli öz növbəsində Səudiyyə Ərəbistanı vətəndaşlarının Azərbaycanı uzunmüddətli səfərlər üçün uyğun destinasiyalardan biri hesab etdiklərini diqqətə çatdırıb.

Görüş çərçivəsində Azərbaycan vətəndaşları üçün viza sadələşdirmə proseduru haqqında fikir mübadiləsi aparılıb.

Yanvarın 15-də Fuad Nağıyev həmçinin lordaniya Həşimilər Krallığının ölkəmizdə yeni təyin olunmuş fövqəladə və səlahiyyətli səfiri Ömər Bəkrət əl-Naharı qəbul edib.

Qəbulda ölkələr arasında qarşılıqlı təbliğat tədbirlərinin həyata keçirilməsi və birbaşa aviareyslərin açılması məsələləri müzakirə edilib.

Agentlik sədri Fuad Nağıyevin Tacikistan Respublikasının fövqəladə və səlahiyyətli səfiri İlham Abduraxmonla görüşündə iki ölkə arasında mövcud aviareyslərin artırılması istiqamətində işlərin aparılması və turizm sahəsində qarşılıqlı əlaqələrin inkişaf etdirilməsi məsələləri haqqında fikir mübadiləsi aparılıb.

Görüşdə turizm əlaqələrinin gücləndirilməsi məqsədilə Yol Xəritəsi üzərində işlənilməsi təklif olunub.

Yanvarın 15-dən növbədənə prezident seçkisi ilə əlaqədar seçkiqabağı təşviqatın aparılmasına start verilib. Təşviqat fevralın 6-sı saat 8:00-da dayandırılacaq.

Xatırladaq ki, prezidentliyə namizədlərin qeyd alınması prosesi yanvarın 9-da başa çatıb. Seçkidə hazırkı prezident İlham Əliyevdən başqa daha 6 namizəd mübarizə aparacaq. Onlar namizədliyi özü tərəfindən irəli sürülən Zahid Oruc, Milli Cəbhə Partiyasının prezidentliyə namizədi Razi Nurullayev, Böyük Quruluş Partiyasının prezidentliyə namizədi Fazil Mustafa, Böyük Azərbaycan Partiyasının prezidentliyə namizədi Elşad Musayev, Bütöv Azərbaycan Xalq Cəbhəsi Partiyasının prezidentliyə namizədi Qüdrət Həsənzadə, namizədliyi özü tərəfindən irəli sürülən Fuad Əliyevdir.

Təbliğat-təşviqatda əsas hansı məsələləri və ya problemləri qabardacaqlar - sosial iqtisadi məsələlər, korrupsiya, yoxsa...

Yeni Azərbaycan Partiyası (YAP) 2024-cü il fevralın 7-də keçiriləcək növbədənə prezident seçkisi irəli sürdüyü namizəd İlham Heydər oğlu Əliyevin təşviqat kampaniyasına start verib. Partiyanın açıqlamasında qeyd olunub: "İnanırıq ki, qalib Azərbaycan xalqının seçimi Vətənə, xalqa ləyaqətlə xidmət göstərən, vətəni vədlərə əməl edərək ölkəmizə möhtəşəm nailiyyətlər qazandıran və parlaq Qələbə bəxş edən, suverenliyimizin bərpasına nail olan Qalib Lider - İlham Əliyev olacaq".

Qeyd edək ki, YAP namizədinin seçki şüarı belədir: "Qalib xalqın qalib lideri".

Namizədliyi özü tərəfindən irəli sürülən Zahid Orucun seçki şüarı belədir: "Qalib gələcəyə hə!".

"Yeni Müsavat"a açıqlamasında Zahid Oruc bildirdi ki, təbliğat-təşviqat prosesində 24 səhifəlik geniş proqram təqdim ediləcək. Prezidentliyə namizəd qeyd etdi ki, proqramda ölkə həyatının əsas məqamları öz əksini tapıb: "Seçki proqramımız çox orijinal, fərqi ideyaları özündə ehtiva edir. Seçki platformamız "4-cü Respublika-Azərbaycanın qalib 100 ili" adlanır. Təəssüf ki, dövlətçiliyimiz, gələcəyimizin qurulması hər zaman itkilərlə, faciələrlə üzərində formalaşıb. 20 sentyabrdan sonrakı Azərbaycan isə fərqli respublikadır. Biz qalib Azərbaycan vətəndaşına platformamızda müraciət etmişik, namizədliyin irəli sürülməsini əsaslandırmışıq. Prosesə birinci şəxsin müəyyənləşməsindən çox, dövlətimizin və

Təşviqat başladı: namizədlər hansı problemi qabardacaq - açıqlama

YAP-ın namizədinin seçki şüarı belədir: "Qalib xalqın qalib lideri"; opponentləri isə daha çox sosial məsələlərə diqqət ayıracaq

millətimizin bundan sonrakı gələcəyinin quruluculuğunda hər kəsin səfərbər olunması amilini qabartmışıq. İfadələri-mizdən biri belədir: "Hamınız namizədsiniz". Ortalığında 90-cı və 2000-ci illərin mübarizəsindən fərqli realıq var. Biz burada şəxsi kimlikdən daha çox, milli kimlik və millətin gələcəyi uğrunda mübarizədə olduğumuzun fərqi deyil. Biz həmçinin siyasi münasibətlər sisteminin 3-cü yolu irəli sürürük. İqtidar və müxalifət qütbləşməsi, qarşıdurması, 90-cı illərdən etibarən münasibətlərin dəyişdirilməsi məqsədini əsas xətt kimi ortaya qoyuruq. Daxil siyasətdə qalib xalqın gözləntiləri artıb. Məğlub ölkədə vətəndaşların idarəçiliyi asandır, amma qalibiyyət isə hər kəsindir. Buna görə də idarəetmə, sosial, iqtisadi, siyasi və s. sahələrdə insanların gözləntiləri maksimumdur. Buna adekvat siyasət yürüdülməsi əsas istəkdir".

Z.Oruc qeyd etdi ki, seçki platforması bir qədər gərdərc ediləcək: "Platformamızda cəmiyyətin öz gələcəyində iştirakının modelini irəli sürmüşük. Kadrlar sistemi çox önəmli məqamdır. Hansı formasiyada olmasından asılı olmayaraq, dövlətlərin heyətində idarəetmə sisteminə kadrlar mühüm rol oynayır. Peşəkarlığın idarəetmə sisteminə daha mühüm yer alması üçün yollar təklif etmişik. Regional siyasətə də yer vermişik. Sülh platforması barədə fikrimizi irəli sürmüşük. Zəka iqtisadiyyatı modeli üzərində dayanmışıq. Regi-

onlar və paytaxt arasındakı daxili miqrasiyaya diqqət çəkmişik. Böyük qaydışı böyük dönüşə çevirmək barədə təkliflər hazırlamışıq. Kənd təsərrüfatına dair fərqli siyasətin yürüdülməsinə dair mühüm təkliflər irəli sürmüşük. Platformamızda o cümlədən mədəni dəyərlər, gəncliyə xitab, sosial məsələlər, xüsusilə şəhid ailələri ilə bağlı məqamlar yer alıb. O cümlədən cəmiyyətlə dialoq platformalarına diqqət çəkmişik. Biz yalnız elektron kabinetləri deyil, insanlarla ünsiyyətin daha əlçatan olmasını, daha vizual platformaları gücləndirməyi təklif edirik. Şübhəsiz ki, ekoloji məsələlər, Yaşıl Azərbaycan modeli ilə bağlı məsələlər də proqramımızda əks olunub. Yekunda Azərbaycan cəmiyyətinə xitab edirik ki, zəfər savaşı ilə ədalət təmin etmişik, indi isə ələ etməliyik ki, ədalət zəfər çalsın. Əsas şüarımızla - "Qalib gələcəyə hə!" deməyin strategiyasını ortaya qoymuşuq. İkinci şüarımız isə belədir: "Ən böyük sərvət insandır". Bütün sərvətlər insanlardan aşağıdadır ya da insanlar üçündür. Milli iradə həm silahdır, həm də qoruyucu zirehdir. Bütün sərvətlər isə millət üçündür. Kampaniya müddətində biz bu və digər məqamlara aydınlıq gətirəcəyik".

Böyük Quruluş Partiyasının prezidentliyə namizədi Fazil Mustafa isə təbliğat-təşviqat prosesi ilə bağlı bunları dedi: "Bir həyatı+50 vacib məsələ" adlı seçki platforması hazırdır. Həyatı məsələ kimi təhsil problemi qabar-

pensiya yaşı kimi müəyyən ediləcək. İşləmək üçün 65 yaş həddi kvotası aradan qaldırılacaq. İşləyib-ışləməmək üçün sağlamlıq əsas meyar olaraq qəbul ediləcək. İpoteka şərtlərinin sadələşdirilməsi təmin ediləcək. Bununla da xeyli vətəndaş kateqoriyaları üçün ipotekanın əlçatanlığı mümkün olacaq. Qaz və işıq limitlərinə üçillik güzəşt tətbiq olunacaq. Ondan sonra iqtisadi artım, əhalinin gəlirləri və s. nəzərə alınaraq, limitlə bağlı məsələ yenidən baxılacaq. Əmək haqlarının yeddi il ərzində ilkin olaraq azı iki-üç dəfə artırılması həyata keçiriləcək. Regionlarda, xüsusilə kənd yerlərində ələ şərait yaradılacaq ki, kənddə yaşamaq şəhərdə yaşamaqdan daha rahat olsun. Ölkə boyu bütün rayon və şəhərlərdə sosial evlərin tikintisi ilə 7 il ərzində bu problemi birdəfəlik həll etmək niyyətindəyik. Regionların inkişafı üçün dövlət universitetlərinin fakültələrinin bir hissəsini rayonlara köçürmək əsas ideyalarımızdan biridir. Mühəribə veteranlarının mənzillə təmin edilməsinin dövlət proqramına əlavə edilməsi təmin ediləcək. Veteranlara verilən təqaüdü "Veteranlar haqqında" minimum əmək haqqı səviyyəsinə çatdırılması təmin olunacaq. Vətəndaşların sağlamlığının qorunması dövlətin konstitusion vəzifələrindən biridir. Biz İcbari Tibbi Sığorta ilə bağlı yeni yasaqlar təqdim edəcəyik. Sığorta paketləri estetik əməliyyat və müalicələr istisna olmaqla bütün digər xəstəliklərlə əhatə ediləcək. Onkoloji xəstəliklərlə bağlı xüsusi sığorta paketləri tətbiq ediləcək. Ambulator müalicə alan xəstələrin də dərmanları sığorta vasitəsilə ödəniləcək. Təhsil və elm sahəsində də ciddi, köklü işlər görülməlidir. Yeddi il ərzində bütün kəndlərdə ilkin olaraq təhsil sistemində bünövrəsi sayılan bağçalar yaradılacaq. Test üsulunun tətbiqi təhsil sisteminin qarşısında maneəyə çevrilib. Ona görə də bu imtahan sistemini dəyişib müəssir təhsil sisteminin sintezini yaratmaqla, rəqabət mühitini formalaşdıracağıq".

Milli Cəbhə Partiyasının prezidentliyə namizədi Razi Nurullayevin seçki şüarı belədir: "Sosial ədalət, sosial demokratiya".

Prezidentliyə namizəd Fuad Əliyev isə seçkiyə bu şüarla gedir: "Varlı vətəndaş, varlı ölkə!"

"Yeni Müsavat"a açıqlamasında prezidentliyə namizəd bildirdi ki, 7 fevral 2024-cü il tarixi Azərbaycan dövlətçilik tarixində yeni mərhələnin başlanğıcı kimi əlamətdar olacaq: "Bu günü Azərbaycan tarixinə qızıl hərflərlə yazmaq, gələcək nəsillər üçün suveren Azərbaycanı qoruyub yaşatmaq, ata-babalarımızdan bizə əmanət qalan dövlətçiliyimizi əmin dövlət başçısına etibar etmək xalqımızın əlindədir. Müstəqil ölkənin müstəqil vətəndaşları olaraq seçkiyə gəlmək və layiq bildiyiniz namizədə səs vermək seçki günü ölkəmiz adına görə biləcəyiniz ən şərəfli iş və böyük vəzifədir. "Vətəndaş Birliyi" seçki qərargahı vətəndaşlarımızın gələcək rifahı, dövlətimizin əbədi müstəqilliyi və suverenliyimizin qorunması üçün təsis olunmuş və prezident seçkisi mənim namizədliyimi irəli sürüb. Vətəndaşlarımızın şəxsimə olan etimadını və inamını doğrultmaq üçün prezident seçkisi namizəd olmağı qəbul etmiş və bu məsuliyyəti dərinlən dərk edərək seçkilərdə iştirakı şərəfli vəzifə hesab etmişəm. Bu gün nəinki bizim dostlarımız, hətta bizi sevməyən bədxahlar belə ölkəmizin qazandığı uğurlardan və qələbələrə heyranlıqla bəhs edirlər. Azərbaycanın bugünkü inkişafının davamlılığını təmin etmək, onu məkrli təsirlərdən qorumaq hər bir vətəndaşın və dövlətə rəhbərlik edən şəxsin çiyinlərinə ali və böyük məsuliyyət qoyur".

Digər namizədlərə gəlincə, Bütöv Azərbaycan Xalq Cəbhəsi Partiyasının (BAXCP) sədri, prezidentliyə namizəd Qüdrət Həsənzadənin seçki şüarı "Ədalət, hüquq, demokratiya"dır.

Böyük Azərbaycan Partiyasının prezidentliyə namizədi Elşad Musayevin şüarı isə belədir: "Hər şey qalib xalq üçün!"

Nigar HƏSƏNLİ, "Yeni Müsavat"

Avropa İttifaqı Şurasının Prezidenti Şarl Mişel bu ilin iyununda vəzifəsini tərk etməyi və Avropa Parlamentinə seçkilərdə namizədliyini irəli sürməyi planlaşdırır. Mişelin Avropa İttifaqı Şurasının Prezidenti kimi mandati 2024-cü ilin noyabrında başa çatmalı idi. Ancaq o, jurnalistlərə bildirib ki, Avropa İttifaqı Şurası və parlamentdəki işini eyni anda apara bilməz. Buna görə də iyunun ortalarına qədər Avropa Parlamentinə seçkilərdə iştirak etmək üçün ərizəsini təqdim etməlidir.

Burada diqqətçəkən məqam onu əvəzləyəcək şəxslə bağlıdır. Qeyd edilir ki, Şarl Mişelin vəzifədən getməsindən sonra yeni sədr təyinatı barədə qısa zamanda razılıq əldə olunmasa, şuraya Macarıstanın baş naziri Viktor Orban rəhbərlik edəcək. "Politico" qəzeti yazır ki, bu, Al liderlərindən tez bir zamanda Mişelin müvəqqəti əvəzlənməsi ilə bağlı razılığa gəlməyi tələb edəcək, əks halda, "Orban yaxın altı ayda Avropa Şurasında nəzarətsiz güc qazanacaq". Mişelin dəyişdirilməsi ilə bağlı təcili qərar Al-nin iyunun 17-də və 27-28-də keçiriləcək sammitlərində qəbul edilməlidir.

Yerli ekspertlərə görə isə Al Şurasına Viktor Orban sədrlik etsə, rəsmi Bakı yenidən Brüssel formatında keçiriləcək görüşlərə qatıla bilər. Macarıstan və Azərbaycan iki mühüm tərəfdaş, ortaqlar olurlar. Baş nazir Viktor Orbanla Prezident İlham Əliyev arasında da dostluq münasibəti var. Hətta Ermənistanla Azərbaycan arasında ilkin sülh sənədi məhz Brüsseldə imzalanı bilər. Azərbaycanın Brüssel formatından imtina et-

Şarl Mişel gedir: Brüssel formatı da çökürmü - rəy

Siyasi şərhçi: "Avropa öz təsisatları ilə böhran mərhələsinə girir, ona görə..."

məsinin ən böyük səbəbi Şarl Mişelin Fransa prezidenti Emmanuel Makronla birlikdə Azərbaycan əleyhinə sərgilədiyi mövqe və verdiyi bəyanatlar olub.

Siyasi şərhçi Azər Hüseynov mövzu ilə bağlı "Yeni Müsavat"a dedi ki, Avropa təsisatlarının hansısa rəhbərinin bir formatı ortadan qaldırma ehtimalı formatın başdan işlək olmamasından xəbər verir:

"Azərbaycanın bu formatla qarşılıqlı işləməsi, sadəcə olaraq, diplomatıyanı şaxələndirmək üçün. Çünki Avropa təsisatları vahid dövlət deyil, ona görə daxilində xarici siyasətlə bağlı olaraq fərqli fikirlər var. Xüsusilə bizim münasibətin nəticələrinin aradan qaldırılması ilə bağlı olaraq. Azərbaycan Türkiyə ilə qardaşdır və siyasi, hərbi müttəfiqdir. Şimalında Avropa və Amerikanın Ukrayna ilə bağlı ümidlərini puç

edən, sanksiyalarda güclənən, öncə ifadə etdiyim kimi, Qərbi parçalayan Rusiya var. Cənubda zaman-zaman problemlər yaranmışdır, ancaq hazırda regional əməkdaşlığımızı rəsmi olaraq əsasla keçirib bir sıra birgə layihələri həyata keçiririk. Qərbdə bizim yatırımımızın birinci yerdə olduğu Gürcüstan var. Şərqdə get-gedə bizimlə yaxınlaşan Türan dövlətləri var. Avropa isə çox uzaqdadır. Avropanın regiona si-

yasi, iqtisadi, xüsusi ilə hərbi təsiri yoxdur. Avropanı burada ermənilərə silah və maşın verən Fransa təmsil edir".

Ekspert əlavə edib ki, ümumiyyətlə, Yaxın Şərqdə qərəzli siyasət, Türkiyənin böyüməsinə qarşı PYD və digər qurumlarla əməkdaşlıq, müsəlmanların müqəddəratlarına qarşı mənəvi cinayətlər, son zamanlar ortaya çıxan ada qalmağalları Qərbin formatlarına olan ümidi heçə endirmək üzrədir: "İndi Mişel getməyə bilər, qalsa nə olar. Şarl müəllimin qurumu hələ Rusiya ilə bağlı daxilində bilmir nə etsin. Şarl Mişelin qurumu və eləcə də onun ölkələri Fələstin məsələsindəki mövqeyinə görə minlərlə vətəndaşının etirazları ilə qarşılaşır. Dərin siyasət fəlsəfəçiləri artıq siqnal verir ki, Avropa öz təsisatları ilə böhran mərhələsinə girir. LGBT-nin siyasi hakimiyyətə doğru uğurlu irəliləyişi və digər problemlər. Ona görə Mişel müəllimin bu bəyanatını mən şəxsən "vay vay, səni o Allaha verirəm getmə" şəklindəki kimi dəyərləndirmirəm. Getsin,

yindən, həmin dövlətlərin xalqına xoşbəxtlik gətirmək istəyindən irəli gəlir. Belə dövlətlərdən biri də məhz Ukraynadır. Bu gün artıq gün kimi aydındır ki, Amerika öz maraqları naminə Ukrayna dövlətini faciəyə sürüklədi və məhv olmaq təhlükəsi ilə üz-üzə qoydu. Hər kəs də əminlik yaranacaq ki, Amerikanın diktesi ilə hərəkət etmək sona fəlakətlə üz-üzə qalmaqdadır. Çünki Amerika heç kimi sona qədər müdafiə etmir və öz maraqları naminə qurban verir.

ABŞ daha çox Rusiyanın ətrafında olan dövlətlərdə çevrilişlər təşkil edir. Bunun nümunələrini uzaq olmayan tarixə nəzər salsaq görərik. Məqsəd bu dövlətlərdə anti-Rusiya mövqeyi iqtidarlar qurub Rusiyaya qarşı istifadə etməkdir. Hətta Belarusda da bir neçə il öncə inqilab edib Rusiyaya qarşı siyasətçi xanımı hakimiyyətə gətirmək istədilər. Lakin baş tutmadı. Ukraynanı isə ABŞ demokratiya ideyası altında işğal etdi. Barak Obama Ukraynada hakimiyyəti Amerikanın devirdiyini şəxsən açıqlamışdı. Məqsəd Ukraynanı Rusiyaya qarşı istifadə etmək idi. Ukraynanı qurban vermək bəhasına olsa da Rusiyanı müharibəyə cəlb edib ardınca da Rusiyaya qarşı saysız-hesabsız sanksiyalar tətbiq etməklə Rusiyanı çökdürmək, zəiflətmək, mümkün olarsa, tamam sıradan çıxarmaq hədəf idi. ABŞ Rusiyanı dünya siyasi xəritəsindən silmək üçün Rusiya ilə birbaşa müharibə aparmaqdan ehtiyatlandığı üçün onu təkləmək, bütün ətrafını NATO-laşdırmaq taktikasını həyata keçirirdi. Rusiya isə özünü

yaxşı yol!"

Qeyd edək ki, Avropa İttifaqı Şurasının rəhbərinin vaxtından əvvəl istefa verməsi üçün heç bir presedent olmayıb. Bu postun özü yalnız 2009-cu ildə yaradılıb və Mişeldən əvvəl o yeri cəmi iki nəfər tutub - belçikalı Herman Van Rompey və polyak Donald Tusk, səlahiyyətlərinin sonuna qədər vəzifədə qalıblar. Avropa Komissiyasının üzvləri tez-tez özələrinə belə istefalara icazə verirlər, lakin Al-nin əsas strukturlarının rəhbərləri yox.

Avropa Şurası və Al Şurası iki fərqli strukturdur, Al Şurası birbaşa Avropa Şurasına tabədir. Avropa Şurası Al sammitidir, cəmiyyətin bütün 27 ölkəsinin başçıları birlişdirən orqandır. Avropa İttifaqı üçün strateji qərarlar qəbul edir. Bu strukturun sədri Avropa Komissiyası və Avropa Parlamentinin rəhbərləri ilə birlikdə beş illik müddətə təyin edilir. Ölüm, vaxtından əvvəl istefa və ya digər fəaliyyət qabiliyyətini itirmə hallarında, Avropa Şurasının lideri müvəqqəti namizədlə əvəz edilməlidir.

Təsədüfən Belçika 2024-cü ilin birinci yarısında, Macarıstan isə ilin ikinci yarısında Al Şurasına sədrlik edəcək. Sədrlik təqviminin bu hissəsi 10 ildən çox əvvəl təsdiq edilmiş və dərc edilib. Avropa Şurasının rəhbəri ilə Al Şurasına sədrlik edən ölkənin funksiyaları tamamilə fərqlidir. Üstəlik, onlar iyerarxiya olaraq üst-üstə düşür və praktikada Mişelin istefası Macarıstanın Al Şurasına sədrliyinə və onun baş nazirinə heç bir əlavə səlahiyyət verməyəcək.

□ Afaq MİRƏYİQ, "Yeni Müsavat"

Ukrayna müharibəsi postsovet ölkələrində ABŞ-a inamı sarsıdıb

Siyasi ekspert: "Artıq heç bir dövlət, heç bir xalq Amerikaya arxayın olub, onun maraqlarına xidmət edəcək addımlar atmaq yolunu seçməyəcək"

BMT donorlardan 2024-cü ildə Ukraynada müharibədən əziyyət çəkən əhaliyə, ukraynalı qaçqın və onları qəbul edən icmalara humanitar yardım göstərmək üçün 4,2 milyard dollar ayırmağı xahiş edib. Musavat.com-un xəbərinə görə, Humanitar Məsələlərin Koordinasiyası İdarəsi (OCHA) və Birləşmiş Millətlər Təşkilatının Qaçqınlar üzrə Ali Komissarlığının (UNHCR) birgə bəyanatına əsasən dəstək tədbirləri 10 milyondan çox insanı əhatə etməlidir.

Dünya təşkilatı izah edib ki, Ukrayna daxilində humanitar ehtiyaclar cavab OCHA tərəfindən əlaqələndirilir və bu il 8,5 milyon insan üçün müvafiq yardım planının həyata keçirilməsi üçün 3,1 milyard dollar lazımdır. BMT QAK isə öz növbəsində 2,3 milyon ukraynalı qaçqına dəstək verilməsini əlaqələndirir. 2024-cü ildə bu məqsədlər üçün 1,1 milyard dollar vəsaitin ayrılması planlaşdırılır.

BMT-nin məlumatına görə, Ukraynada 14,6 milyon insanın humanitar yardıma ehtiyacı var. Təxminən 6,3 milyon insan ölkəni tərk edib. Ukraynalı qaçqınların əksəriyyəti Avropadır, halbuki "onların yalnız 40-60 faizi işləyir, çox vaxt öz ixtisaslarından aşağı işlərdə və

bir çoxları yaşayış vasitələri olmadan həssas olaraq qalır".

BMT-nin qaçqınlar üzrə ali komissarı Filippo Qrandi humanitar planın yayımlanması ilə bağlı bildirib ki, bütün qaçqınlara kömək göstərilməli və vəziyyət imkan verdikdə onları könüllü geri qayıtmağa hazırlamaq üçün istedadlarından istifadə etmək və inkişaf etdirmək imkanı verilməlidir.

ABŞ-ın isə Ukraynaya hərbi yardımı dayanıb. Bu barədə məlumatı ötən həftə Ağ Evin milli təhlükəsizlik üzrə koordinasiatoru Con Kirbi brifinqdə açıq-

layıb. Hərbi yardımın bərpa edilib-ətdirilməyəcəyi yaxın vaxtlarda belli olacaq.

ABŞ-ın Ukraynaya hərbi yardımları dayandırması Ukraynanın tamamilə məğlubiyyətə sürüklənməsi, ABŞ-ın Ukrayna savaşından təcridcən kənara çəkilməsi Rusiyanın hərbi qələbə şanslarının ciddi şəkildə artması kimi qiymətləndirilir.

Bes ABŞ-ın Ukraynaya hərbi yardımı dayandırması Vaşinqtonun Ukraynanı meydana tək buraxması demək-dirmi? Və bu hadisə digər postsovet respublikalarında,

Avropa Birliyi dövlətlərində və ümumiyyətlə dünyada ABŞ-a olan-qalan etimadı, inamı sarsıdacaqmı?

Politoloq Azad Məsiyev "Yeni Müsavat"a bildirdi ki, ABŞ dünyada öz imperatorluğunu qorumaq üçün zaman-zaman ayrı-ayrı dövlətlərdə demokratiya, insan haqları ideyası adı altında dövlət çevrilişləri təşkil edib. Həmin çevrilişlər vasitəsilə o dövlətləri öz təsiri altına alaraq öz maraqlarını həyata keçirir: "Yeni çevrilişlər, yeni hakimiyyətlərin qurulması heç də ABŞ-ın həmin dövlətləri sevdi-

qorumaq üçün "ən gözəl müdafiə hücumudur" prinsipini tətbiq elədi. Ukrayna müharibəsi başlandı. Nəticə isə artıq göz önündədir. ABŞ-ın siyasəti Ukraynanı Rusiya-NATO savaşının pladsdarına çevirdi. Qərb koalisiyası Rusiya ilə müharibəni özlərinin ərazisində deyil, çevrilmiş ələ keçirdikləri Ukraynanın ərazisində aparırlar. İki ilə yaxın müddət keçib və artıq Ukraynanın 20 faizdən çox ərazisində Rusiya ordusu nəzarət edir".

Ekspert qeyd etdi ki, bu gün artıq ABŞ Ukraynanı meydanda tək buraxır. Çünki onun marağı heç də Ukraynanın xilas etmək və ya gücləndirmək deyildi. Necə ki, zaman-zaman başqa bir çox dövlətləri öz maraqlarını həyata keçirmək üçün qurban verdiyi kimi, indi də Ukraynaya qarşı bunu edir: "Ukrayna dövləti və xalqı Qərbin onlara əslində fəlakətlər gətirdiyini anlamağa başlayır. Eləcə də Ukrayna təcürbəsi artıq digər ölkələr, əsasən də postsovet respublikalarında ABŞ-a olan-qalan etimadı sıfıra endirir və endirəcək. Artıq heç bir dövlət, heç bir xalq Amerikaya arxayın olub, onun maraqlarına xidmət edəcək addımlar atmaq yolunu seçməyəcək. Hər kəs də əminlik yaranacaq ki, Amerika Ukraynaya xəyanət etdisə, ona qətiyyənlə etibar etmək olmaz. Ukrayna müharibəsinin nəticələri ABŞ-a inamı sarsıdır və daha da sarsıdacaq. Taktiki baxımdan Birləşmiş Ştatlar bir sıra məqsədlərinə çatrsa da strateji baxımdan məğlubiyyətə uğrayır".

□ Etibar SEYİDAĞA, "Yeni Müsavat"

Köçeryandan növbəti sərsəmləmə - Əliyev xəbərdarlığını edib

"Ermənistanın milli təhlükəsizlik sisteminin gücləndirilməsi Azərbaycanı geri çəkilməyə məcbur edəcək".

Bunu Ermənistan parlamentinin Müdafiə və Milli Təhlükəsizlik Komitəsinin sədri Andranik Köçeryan Prezident İlham Əliyevin 10 yanvar müsahibəsi ilə bağlı danışarkən söyləyib.

"Biz hər gün oyanıb ölkəmizin təhlükəsizliyini gücləndirən vəzifələri yerinə yetirməliyik", - deyə hakim "Mülki müqavilə" fraksiyasının üzvü qeyd edib. Onun fikrincə, hər şey sabaha yönəlməlidir.

"Sabah bilinəcək ki, Əliyevin sözləri nə dərəcədə əsaslıdır. Bizim vahid gücümüz onları geri çəkilməyə məcbur edəcək, ordu bizim yeganə gücümüz deyil" - deyən Köçeryan Bakıda bütün səviyyələrdə cavab verəcəyini iddia edib.

Köçeryan həmçinin "yaxın zamanda Azərbaycanın Ermənistanın işğal etdiyi ərazilərini tərk edəcəyinə" əminlik ifadə edib. "Ancaq biz buna əvvəlcə sülh yolu ilə cəhd etməliyik", - deyə o əlavə edib.

Göründüyü kimi, Paşinyanın adamının çərənləməsində hətta hədə tonu var. Bəs nəyə əsasən o, belə arxayın danışır? Azərbaycan haradan çıxmalıdır, öz ərazisindənmi? Kim o sərhədi müəyyən edib?

Aydındır ki, Köçeryanı danışdıran ilk növbədə xaricdəki havadardır. Ermənistan yəqin ki, ən əvvəl Fransadan, Hindistandan son vaxtlar aldığı silahlara ümid edir.

Məlumdur ki, kapitulyant ölkəni sülh deyil, müharibəyə ən çox Fransa təhrik edir. Bu barədə Prezident İlham Əliyev yanvarın 10-da verdiyi müsahibəsində bir daha İrəvanı xəbərdar edib: əgər Ermənistan ərazisindən hər hansı real təhlükə olarsa, heç kimdən soruşulmadan sərt tədbir görülməkdir...

Bunu da Köçeryan və komandası qulağından gerek sığa eləsin.

Deputat Bəhruz Məhərrəmov "Yeni Müsavat"a bildirdi ki, Prezident İlham Əliyevin yanvarın 10-da yerli televiziya kanallarına müsahibəsində səsləndirdiyi bəyanatların ardınca Ermənistanın müşahidə olunan reaksiyaları erməni siyasi elitası və hay cəmiyyətinin qeyri-adekvat düşüncə tərzini qoruduğunu və revanş hissi ilə yaşadığını göstərir: "Görünən

Politoloq: "O, deyəsən, masanın altında gizləndiyini yaddan çıxarıb"

Andranik Köçeryan

odur ki, havadarlarının bütün proteksiya cəhdləri fonunda, Ermənistan rəhbərliyi üç il ərzində iki kapitulyasiyaya əsaslanan reallıqlara yox, uydurduqları miflərə inanmağı üstün tutur. Heç şübhəsiz ki, erməni cəmiyyətində bu cinayətkarlığa özünəgüvənin kökündə Qərbin heç bir siyasi-hüquqi və real əsas malik olmayan təşviqatı və vədləri dayanır. Amma erməni cəmiyyəti, eyni zamanda Ermənistan rəhbərliyi özünə sual verməlidir ki, ötən 3 ildə hansı beynəlxalq protektor, yaxud hansı güc Azərbaycan Prezidentini və onun yüz minlik ordusunu dayandırmağa bildi? Bütün bu reallıqlar fonunda əgər Andranik Köçeryan hələ də Ermənistanın milli təhlükəsizlik sisteminin gücləndirilməsi ilə Azərbaycanı geri çəkilməyə məcbur edəcək bələklərini düşünürsə və cəmiyyəti də buna inandırmağa çalışırsa, demək, o, sadəcə, ya populist, ya da məsuliyətsiz adamdır. Köçeryan 12 min fərarilə və ya Laçın sərhəd-buraxılış məntəqəsindən mülki paltarda qaçan 30 mindən artıq döyüş ruhunu itirmiş əsgər kimi Ermənistanın təhlükəsizliyini təmin etməyi mümkün sayır? Bu gün şərti sərhədlər boyu birmənalı şəkildə bütün yüksəkliklərdə biz qərarlaşmışıq və Azərbaycan əməliyyat şəraitinə tam nəzarət edir. Ermənistanın qərb və şimal sərhədlərində yerləşən yaşayış məskənləri istisna olmaqla, demək olar ki, hər bir erməni evindən şərti sərhədlərdə, yüksəkliklərdə Azərbaycan bayrağının dalğalandığını görmək mümkündür.

Əgər hakim "Mülki müqavilə" fraksiyasının təmsilçisi

Ermənistanın Fransa və Hindistandan son vaxtlar aldığı silahlara ümid edirsə, yanılır. Möhtərəm Prezidentin ötən həftə dediyi kimi, "bizim ordu quruculuğu prosesi davam edəcək və Ermənistan da bilməlidir, o, nə qədər silah alsada, onlara nə qədər ürək-dirək versələr də, əgər bizə qarşı hər hansı bir təhlükə mənbəyi olsa, biz dərhal o təhlükə mənbəyini məhv edəcəyik".

Bu mənada, Ermənistan hakimiyyətinin təmsilçiləri bəyanatlarında diqqətli olmalı, qalib ritorikası ilə yox, məğlub kimi davranmalıdırlar və artıq həzm etməlidirlər ki, sülh müqaviləsi və sərhədlərin delimitasiyası Bakıdan daha çox onlara lazımdır.

Xüsusən erməni iqtidarının təmsilçiləri anlamalıdır ki, populizmin vaxtı deyil, sülh üçün yaranan şansı spekuliyasılara qurban vermək olmaz. Biz müharibə arzulasaq belə, maraqlarımızı qorumaqda israrlıyıq və bu mənada Paşinyan iqtidarı anlamalıdır ki, Azərbaycan qarşısında üçüncü və çox daha fərqli şərtlərlə kapitulyasiyanı artıq onlara heç kim bağışlamayacaq".

AMİP Ali Məclisinin sədri Rəşad Bayramov qeyd etdi ki, Prezident İlham Əliyevin 10 yanvar müsahibəsinin ən çox müzakirə olunduğu ölkələrdən biri də Ermənistandır: "Andranik Köçeryan da öz açıqlamaları ilə dövlət başçısının müsahibəsinə Paşinyan səsəyi cavab verməyə çalışıb. Narahat olduqları aydın görünür. Çəkinirlər, qorxurlar və bu kimi açıqlamaları ilə Ermənistan ictimaiyyətinin qorxunu hansısa forma-

da neytrallaşdırmağa cəhdlər edirlər.

Ölkələrinin təhlükəsizliyini gücləndirən vəzifələri yerinə yetirməklə bağlı çağırış edən və Azərbaycanın bu güc qarşısında geri çəkilməyə məcbur olacağını deyən Köçeryan, deyəsən, ikinci Qarabağ savaşının dövründə Xankəndidə hava hücumu barədə həyəcan siqnalının səsini eşidəndə necə qaçaraq masanın altında gizləndiyini yaddan çıxarıb. Fransadan alınan və konserv qutusuna bənzəyən "zirehli" maşınlarla və ya Hindistandan alınan üç-beş silahla bizim geri çəkilməyimizi düşünmək sadəlüvlükdən başqa bir şey deyil. Əslində Köçeryanın da, Paşinyanın da, Ermənistanın Təhlükəsizlik Şurasının katibinin də Prezident İlham Əliyevin müsahibəsində səsləndirdiyi fikirlərə münasibət bildirməsi daha çox daxili auditoriyaya hesablanıb. Çünki onlardan hər biri Ermənistanın Azərbaycanı geri çəkilməyə məcbur edəcək qədər silah-sursat almaq imkanında olmadığını və hətta bu silahlar onlara havayı verilsə belə Ermənistan ordusunun Azərbaycanla döyüşəcək potensialda olmadığını yaxşı bilir.

Azərbaycanın hansısa əraziləri tərk edəcəyi ilə bağlı fikirlər gəldikdə, bu da absurdur. Yüksəkliklər Azərbaycan ərazisidir və erməni kəndlərinin Azərbaycana aid yüksəkliklərin yaxınlığında yerləşməsinə bizim həmin əraziləri işğal etməyimiz kimi təqdim etmək dünya birliyini çaşdırmağa hesablanıb. Ermənistan rəsmilərinin açıqlamalarından ortaya çıxan nəticə ondan ibarətdir ki, onlar hələ də sülhə hazır deyillər. Və ya daha dəqiq ifadə etsək,

"Rusiya, İran, Şimali Koreya və Çinin dostluğu dünyanı daha da təhlükəli hala gətirir"

"Düşmənlərimiz səfərbər olub".

APA xəbər verir ki, bunu Böyük Britaniyanın müdafiə naziri Qrant Şappס ölkəsinin hərbi görüşünü açıqlayan çıxışında bildirib.

O xatırladı ki, 2014-cü ildə Kırım qanunsuz ilhaqından 8 il sonra "Putin Ukraynaya qarşı qəddar işğalçı müharibəyə başlayıb".

"Rusiya Ukraynada qanunsuz kampaniyasını davam etdirərkən, Çin Qərbin səbrinin tükənib-tükənməyəcəyini yoxlayır. Bu gün Rusiya və Çin yeni nüvə imkanları əldə ediblər.

Şimali Koreya isə öz nüvə arsenalını genişləndirəcəyini vəd edir.

Bundan başqa, 83.7 faiz zənginləşdirilmiş urana sahib olan İran var ki, bu da mülki məqsədlərə xidmət etməyən bir səviyyə deməkdir. Hələ "Soyuq müharibə" günlərində rəşional aktyorlarla qarşı-qarşıya olduğumuz hissi var idi, lakin bu yeni güclər daha qeyri-sabit və irrasionaldır. Qarşılıqlı Təminatlı Məhv Strategiyasından İran İnqilabı Keşikçiləri Korpusu və ya Şimali Koreyaya qarşı istifadə olunacağı zaman eyni ilə keçmişdə olduğu kimi, müharibələri dayandırmağa biləcəyini gözləmək olarmı? Qorxuram ki, yox, biz bunu bacarmayacağıq", - Qrant Şappס bildirib.

Britaniyanın müdafiə naziri vurğulayıb ki, indi xüsusilə də narahatlıq doğuran məsələ onların düşmənlərinin bir-birinə daha yaxın olmasıdır.

"Məsələn, biz İranın proksilərinin İsraildən Qırmızı dənizə qədər necə fəsadlar törətdiyini gördük. Rusiya Çinlə tərəfdaşlığını "limitsiz tərəfdaşlıq" adlandırır və onlar muntəzəm birgə təlimlər keçirirlər. Eyni zamanda Putin Ukraynadakı qeyri-qanuni bombalamalarını gücləndirmək üçün İranın pilotsuz uçuş aparatlarına və Şimali Koreyanın ballistik raketlərinə arxalanır. Belə dostlar var ikən dünya daha da təhlükəli hala gəlir və son illər bu baş verməkdədir", - Britaniyanın müdafiə naziri çıxışında deyib.

rəsmi İrəvan hələ də öz havadarlarından sülh sazişinin imzalanması üçün razılıq ala bilməyib. Onlar bütün imkanları ilə Ermənistanı təzyiq göstərərək, sülh prosesindən uzaqlaşdırırlar. Bu isə öz növbəsində Ermənistanda revanşist mövqenin artmasına şərait yaradır və Ermənistanı uçuruma aparır. Çünki Azərbaycanın Ermənistan ərazisindən istənilən təhlükəyə çox sərt cavab verəcəyi Prezident səviyyəsində dəfələrlə bəyan edilib".

Politoloq Fuad Heydərisə qeyd etdi ki, Köçeryanın və ya digərlərinin nə deməsindən asılı olmayaraq, bu tipli açıqlamalar bizi narahat etməməlidir: "Belə açıqlamalar adətən daxili auditoriyaya yönəlidir. Ermənistan Azərbaycana, sadəcə, hərbi meydanında deyil, həm də diplomatik və təhlükəsizlik məsələlərində uduzdu. Ermənistanda daxili vəziyyət çox gərgindir. Buna səbəb isə cəmiyyətin haçalanmasıdır. Bir qisim hesab edir ki, bizə artıq sülh lazımdır, digər qisim isə yeni savaş axtarışındadır. Doğrudur, onların sayı nisbətə çox deyil,

lakin nəzərə almaq lazımdır ki, xaricdəki erməni lobbisi durmadan bu istiqamətdə çalışır. Anlamaq lazımdır ki, erməni lobbisi bu istiqamətdə fəaliyyətə ara verməyəcək. Çünki məsələ belə bitsə, onların da hekayəsi bitmiş olacaq.

Bütün bunların fonunda rəsmi İrəvan nəhayət ki, dövlət kimi çıxış etməyə başlamalıdır. Ermənistan prosesi gecikdirməklə, Azərbaycanı sərt addımlara təhrik etməklə məşğuldur. Köçeryanın ərazi iddiaları məsələsi həm də Nikol Paşinyanın sözləridir. Belə ki, Nikol da ötən gün bildirdi ki, hələ də 32 kənd Azərbaycanın nəzarətindədir. İndi bunlara sual vermək lazımdır ki, hansı kəndlər?

Ermənistanı əbəss yerə revanşa həvələndirən ölkələr var ki, bunların da başında Fransa gəlir. Cənab Prezident İlham Əliyev də bu məsələ ilə bağlı açıq şəkildə mesajlarını verib. Rəsmi İrəvan da anlamalıdır ki, boş həvəslərə düşmək lazım deyil. Bütün bunlar Ermənistan üçün fəlakətdən başqa bir şey deyil".

Q Cavanşir ABBASLI, "Yeni Müsavat"

Elmi banan

Zamin Hacı
 zaminhaci@gmail.com

Ötən illərdə xalqımızın bahalıqından gileyləndiyi məhsullar arasında birinci yeri adətən banan tutardı. Müqayisəli cədvəllər açıqlanardı: filan ölkədə banan bu qiymətdir, bizdə isə monopoliya üzündən, gömrüyün əngəllərinə görə, müxalifət zəifdir, ermənilər tülküdür və sairə səbəbindən bahadır. Son vaxtlar mən açıq görürəm ki, daha uca millətimiz bananın bahalaşmasından gileylənir. Sanki yeyib doyublar. Ya da artıq öz milli meyvələrimizə keçmişik.

Bütün hallarda yaxşı haldır, çünki hazırda banan ixrac edən əsas ölkələrin birində, Ekvadorda it yiyəsini tanımır. Quldurlar üsyan ediblər, dövlətin nüfuzu yerlə bir olubdur. Sözləşmə, Ekvador solçu-kommunist ideologiya aşığıları üçün nümunə ölkədir, ora baxaraq bu sərşəm inqilabçıların xalqları və dövlətləri necə böhrana soxduqlarını əyani görə bilərlər, çünki son 15-20 ilin böyük hissəsində Ekvadoru kommunistlər fırladıb, o prezidentlərdən birinin hətta adı da kommunistcəsinə idi: Lenin Moreno. Bizdə sovetin vaxtında uşaqlara Engels, Marks, Vladlen, Sovet kimi adlar qoymaq dəb sayılırdı, görünür, ekvadorlular da bu işi bəyənirlər. Maraqlıdır ki, Afrikanın kasıb əyalətlərində də uşağa dəbdəbəli Amerika liberallarının adlarını qoymaq modası varmış: Linkoln, Vaşinqton, Ruzvelt və sairə.

Yeni biz tam vaxtında banan yeməyi tərgitməmişik, əsl uzaqqörənlikdir. İnşallah, hörmətli iqtidarın uğurlu iqtisadi-sosial siyasəti sayəsində yaxın zamanlarda et-yəməyi də unutsaq lap yaxşı olar, vegetarianlıq qalib gələr, dünyada humanist, heyvan dostu kimi tanınarıq. Koreya təzəlikcə it eti yeməyi qanunla qadağan etdi. Halbuki milli mətbəx, qədim adət-ənənə sayılırdı. Biz də qoyun eti yeməyi yadırgamalıyıq. Qoyunların yaşamaq hüququ vardır. Əgər seçkidə namizədliyimi irəli sürsəydim, bu, mənim əsas şüarım olardı.

Mövzu açılmışkən, deyir biri bir gün gəlir Mollanın yanına, soruşur ki, yerin altında öküz var, o tərpənəndə zəlzələ olur, doğrudurmu? Molla deyir: "Altını dəqiq bilmirəm, amma üstündə öküz çoxdur". Şübhəsiz, burada anlayanlar üçün hikmət yatır.

Ümumiyyətlə, hər bir işə elmi yanaşma vacibdir. 2000-ci illərin əfsanəvi musiqi qrupumuz "Professor Klan"-ın bir mahnısında deyilən kimi, "laboratoriyalar qurmalıyıq".

Məsələn, bu yaxında dünya alimləri "Ceyms Uebb", "Habb" kosmik teleskoplarının şəkillərinə baxaraq, analiz edərək olduqca maraqlı elmi açıqlama yaydılar. İndiyə qədər biz elə zənn edirdik ki, yeni yaranan qalaktikalar kürə, disk formasında olur. Ancaq belə deyilmiş. Qalaktikalar sülh vaxtlarında... bəli, düşündüyünüz kimidir, banana oxşayırmış! Sitat: "Qalaktikalar yumurta şəklində yox, banan və ya duzlu xiyara bənzəyir". Sitatın sonu. Təbii ki, bundan sonra banan baha olmalıdır.

Əlbəttə, mühüm elmi araşdırmalar bununla bitmir, yanvarın 13-də Azərbaycan Milli Elmlər Akademiyası yeni emblem-loqotipinin hazırlanması üzrə müsabiqə elan etmişdir. Sitat: "AMEA-nın inkişafının hazırkı yeniləşmə mərhələsi müasir elmi çağırışlara, informasiya cəmiyyətinin tələblərinə, həmçinin son dövrlərdə akademiyanın fəaliyyət istiqamətlərində baş verən dəyişikliklərə cavab verən loqotipinin - embleminin yenidən hazırlanması zərurəti yaranmışdır".

Doğrudan da, əgər AMEA yeni loqotip düzəltmə, bu, elmin dünyada inkişafına böyük təkan olacaqdır. Müsabiqə şərtlərinə görə hər bir rəssam rəsmini mülkətlə birgə göndərməlidir: "AMEA embleminin layihələri müsabiqə komissiyasının və ictimaiyyətin baxması məqsədilə təşkil ediləcək sərgidə nümayiş etdirmək üçün malbertin üzərində qoyulmaqla təqdim olunmalıdır". (Güman edirəm orada malbert sözünü malbert yazmaq nəyəşə işarə ediblər, çünki malbertin bir dənəsi bu dəqiqə bazarda 15-20 manatdan ucuz deyildir. Elə sərgiyə göndərilən "malbertləri" satsan yaxşı elmi əsaslı pul qazanmaq olar).

İndi yadıma düşdü, vaxtilə Ramiz müəllim akademiyanın müdiri olarkən keçmiş nəqliyyat nazirinin qardaşı, deputat Elton müəllimi AMEA yüksək texnologiyalar parkına direktor qoymuşdu və parkın ilk elmi fəaliyyəti çips sexi açmaqdan ibarət olmuşdu. Görəsən, çipslər yenə buraxılırmı?

Loqotipdə həmin kartofların şəkildən istifadə etmək

Azərbaycanda fevralın 7-nə təyin edilən erkən prezident seçkisi əcnəbi analitiklərin də diqqət mərkəzindədir. Onların bir çoxu bu təyinatı həm də rəsmi Bakının Qərblə, xüsusən də ABŞ və Fransa ilə sadə olmayan münasibətləri kontekstində izah edirlər.

"Azərbaycanda növbədənəkar prezident seçkisinin keçirilməsi ilə bağlı qərarın bir neçə səbəbi var. Bu, ölkənin suverenliyi və ərazi bütövlüyünü bərpa etməsi, regionda, eləcə də dünyada nüfuzunun artması səbəbindən Bakıya qarşı artan çağırış və təzyiqlər sayəsində bölgədə yaranmış yeni realıqda ölkənin yeni inkişaf səviyyəsinə qalxmasıdır. İlham Əliyev yenidən işə başlamağı zəruri hesab edir. Əliyev signal verdi: yeni Azərbaycan heç kimin özünə təzyiq göstərməsinə imkan verməyəcək, barışmaz və daha da güclü olacaq".

Bunu rusiyalı tanınmış hərbi və siyasi analitik **İqor Korotçenko** deyib (Axar.az).

Onun fikrincə, erkən seçki məntiqi həll yoludur: "Əliyev hesab edir ki, dost olmayan dövlətlər fəallaşsın və artıq regionda vəziyyəti silkləmək cəhdləri edilir, eyni zamanda Bakıya təzyiqlər davam edir. Son vaxtlar ABŞ və Fransanın Bakıya qarşı tamamilə qeyri-dost siyasətini, AB-nin isə kifayət qədər ziddiyyətli mövqeyini görürük. Belərsə, ən son isə Serbiyada vəziyyəti sarsıtmaq cəhdlərini gördük. Bu, Qərb təzyiqinin ümumi alətidir. Bu yaxınlarda Azərbaycanda Fransa xarici kəşfiyyatının agent şəbəkəsi üzə çıxıb. Ona görə də seçki Qərbin planlarını, o cümlədən ölkədə sabitliyi pozmaq üçün "beşinci kolon" yaratmaq planlarını alt-üst etməkdir. Bakı əvvəllər Ermənistanla səfər etmiş və Bakıya gəlməyi planlaşdıran Dövlət Departamentinin nümayəndəsi Bononun səfərindən indi imtina edib. Bəli, Azərbaycan suverenliyini bərpa etdikdən sonra ölkə əleyhinə siyasət nümayiş etdirən dövlətləri indi açıq şəkildə yerinə oturdur. Amma aydın şəkildə anlamaq lazımdır ki, Bakıya təzyiq yalnız artacaq".

Ekspertin ehtimalına görə, Qərb Azərbaycana yeni təzyiq formasına əl atacaq. Belə ki, Vaşinqton Bakı ilə enerji layihələrində iştirak edən digər Qərb ölkələrinə - Azərbaycan nefti və qazının alıcılarına təzyiq göstərməyə çalışacaq: "Bu vəziyyətdə Azərbaycan təhlükəsizlik məsələlərini kompleks şəkildə həll etməlidir. Rəqib o qədər də sadə deyil: ABŞ-a meydan oxumaq, Fransaya meydan oxumaq - bu, çox ciddidir".

Əlavə edək ki, bugünlərdə Fransanın yeni təyin olunmuş xarici işlər naziri, cinsi azlığın nümayəndəsi Stefan

"Qərb Azərbaycana yeni təzyiq formasına əl atacaq" - Rusiyadan açıqlama

Bakıdan reaksiya: "Vaşinqtonun Azərbaycan qazının alınmasından imtina edilməsi üçün Bakı ilə enerji layihələrində iştirak edən Qərb dövlətlərinə təzyiqlər edəcəyi barədə iddiaların gerçəkləşəcəyi inandırıcı deyil"

Sejurne öz sələfi Kolomindən daha ermənipərəst və qatı antitürkçü kimi tanınır. Avroparlamentin (AP) deputatı qismində o, dəfələrlə Azərbaycan və Türkiyə əleyhinə çıxışlar edib, Bakıya qarşı sanksiyaların tətbiqinə çağırıb. Guya AB Azərbaycana münasibətdə kifayət qədər sərt davranmır. Demək, Bakı-Paris münasibətlərində gərginliyin artması gözləniləndir.

Ümumilikdə Korotçenko haqlıdır, Bakıya, neft-qazımızın alıcılarına təzyiqlər arta bilərmi? Bu xüsusda hər hansı əleyhinə siyasət nümayiş etdirən dövlətləri indi açıq şəkildə yerinə oturdur. Amma aydın şəkildə anlamaq lazımdır ki, Bakıya təzyiq yalnız artacaq".

Demokratiya və İnsan Hüquqları Komitəsinin sədri Çingiz Qənizadə "Yeni Müsavat"a bildirdi ki, rusiyalı siyasi ekspert İqor Korotçenko həmişə ədalətli və qərəzsiz mövqedən çıxış edir. O, Ermənistan-Azərbaycan qarşıdurmasında və torpaqlarımızın işğaldan azad edilməsi üçün müharibə apardığımız zaman Rusiya telekanallarında Azərbaycanın haqlı mövqeyini dəstəkləyirdi. O ki qaldı onun son açıqlamaları və proqnozuna, əvvəla, Azərbaycanda növbədənəkar prezident seçkisini zəruri edən səbəbləri ölkəmizin Prezidenti açıqlayıb. İkincisi, Vaşinqtonun Azərbaycan qazından imtina edin" tələbi

qoymaz. Belə bir tələb irəli sürərsə belə, Qərb dövlətlərinin bunu qəbul edəcəyi də inandırıcı deyil".

Ç.Qənizadənin sözlərinə görə, amma bir şeyi də unutmaq ki, bəzi ölkələr Azərbaycan qazından və neftindən müəyyən dərəcədə asılı olsalar da yenə də Ermənistanın yanındadırlar: "Məsələn, Yunanıstan. Bu cür ölkələr sözde Cənubi Qafqazda sülh istədiklərini bəyan etsələr də, realıqda sülhə xidmət edən, sülh yaranmasına çalışan Azərbaycanı deyil, sülhdən yayınan, sülh müqaviləsini imzalamaqdan, ətraf ölkələrə ərazi iddialarından əl çəkməyən Ermənistanı müdafiə edirlər. Bu isə bir daha təsdiq edir ki, həmin ölkələrin maraqları bölgədə sülh deyil, konflikt olmasıdır. Konflikt olan zaman bölgə dövlətlərinə təsir nə qədər əldə etmiş olurlar. Ona görə də sülhün bərqərar olmasını istəyən Azərbaycanı müxtəlif bəhanələrlə sıxışdırmağa çalışırlar. İkincisi, Avropada bir xristian klubuna çevrilən Avropa Parlamenti kimi qurumlar var. Belə qurumlar və bəzi dövlətlər beynəlxalq hüquq, insan hüquq və azadlıqları kimi dəyərləri kənara qoyaraq xristian təəssübkeşliyi təsiri altında addımlar atırlar. Ermənilərə dəstək verməyə çalışmaları həm də bundan qaynaqlanırlar".

□ **Etibar SEYİDAĞA,**
 "Yeni Müsavat"

Prezident İlham Əliyevin yanvarın 10-da yerli telekanallara verdiyi geniş müsahibəyə Nikol Paşinyanın reaksiyası, onun həyasızcasına rəsmi Bakı hətta sülh prosesinə ciddi zərbə vurmaqda suçlaması qarşı tərəfin sülh bəyanatlarının əsl mahiyyətini bir daha nümayiş etdirdi.

Baş nazirin reaksiyası Ermənistanın ədalətli sülh və barışıqda maraqlı olmadığı barədə gəldiyimiz qənaəti növbəti dəfə tədqiqlədi. Halbuki İlham Əliyevin 10 yanvar çağırış və təkliflərində beynəlxalq hüquq və beynəlxalq praktikaya zidd heç nə yox idi. Məsələn, Prezidentin Azərbaycan-Azərbaycana (Naxçıvana) keçidin maneəsis olması haqda fikrində, görəsən, ədalətsiz və qanunsuz nə var? Heç nə! Dünyada neçə-neçə belə təcrübə mövcuddur (misl üçün, Kaliningrad). Üstəlik, 10 noyabr kapitulyasiya sənədi ilə (9-cu bənd) İrəvan maneəsiz hərəkətlə bağlı öz üzərinə yazılı öhdəlik götürüb. Nikol isə hiyləgərcəsinə yolun İran variantını bizə nümunə göstərir. Yeni İran marşrutunda yoxlama-zad olacaqsız, niyə Zəngəzur dəhlizində də olmasın? Hərçənd İranla bizim kommunikasiya və başqa problemlimiz yox. Problem Ermənistanladır. Əgər o, həqiqətən yolların açılmasını və xarici aləmə çıxış istəyirsə, konstruktiv mövqe tutmaq zorundadır. Əks halda, Azərbaycan liderinin dediyi kimi, blokada və dalan durumda qalmağa davam edəcək. Çünki o halda başqa heç bir kommunikasiya, sərhəd açılışı olmayacaq.

İlham Əliyevin sərhədlərin delimitasiyası ilə bağlı dediklərinə də Paşinyanın əcaib münasibəti konstruktivlikdən uzaqdır. Ermənistan rəhbəri bu məsələdə Almatı Bəyannaməsini əsas götürür və SSRİ dağılanda mövcud olan xətlər üzrə sərhədin müəyyən edilməsini irəli sürür. Bu da o anlama gəlir ki, sovet dövründə əkin və otlaq sahəsi adı altında Ermənistanla bağışlanan ərazilərin müzakirəsi gündəmdən çıxarılır və Azərbaycan Ordusu hazırda durduğu sərhəd xəttindən geri çəkilməlidir. Azərbaycan Prezidenti isə bunun mümkünə olduğu bildirib və delimitasiya ilə bağlı üç təklif irəli sürüb: siyasi metodologiya - AXC xəritələrinin əsas götürülməsi; xronoloji - SSRİ-nin ilk dövrünə aid xəritələrin əsas götürülməsi; xəritələr kənara qoyulur, ekspert qrupu tərəfindən sərhədin hissə-hissə müəyyən edilməsi. Bundan əlavə, Bakı delimitasiya uzunmüddətli proses olduğu üçün onu sülh sazişindən ayırmağı təklif edir, İrəvan isə sənəddə konkret xəritəyə istinadlı (1970-ci illərin xəritələri) zəruri sayır. Sülh prosesinə əsl zərbə həm də budur.

Qeyd edək ki, N.Paşinyan ötən ilin payızında da 8 kəndlə bağlı absurd iddia irəli sürmüşdü. Sitat: “Azərbaycan səkkiz kəndin məsələsini qaldırır, deyirik ki, bizim də səkkiz kənd problemimiz var. Bizim də Təuş regionunda Azərbaycan tərəfindən işğal olunmuş ərazilərimiz var: Berkaber, Ayqeoovit, Vazaşen, Paravakar (?-red.) və sair. Anklavlardan söhbət gedən

də bura 29 800 kvadratkilometr hissəmizə daxil olan Arşaven (?-red.) də var”. Absurd baş vuran Nikol hətta saxtakarlığı da sonadək edə bilməyib, guya işğalda olan kəndləri sonadək sayı bilməmişdi...

Bu dəfə isə N.Paşinyan “Azərbaycan 4 kəndin, Ermənistan isə Göyçə rayonu ərazisi də daxil olmaqla, həyatı əhəmiyyətli əraziləri Azərbaycanın nəzarətində olan 32 kəndin məsələsini qaldırır”, - deyərək, daha böyük sərsəmləmələrə “imza atıb”. “Mülki müqavilə” partiyasının təşəbbüs qrupunun Yeni Bəyaziddə (indiki Qavar) keçirilən iclasında belə deyib: “Bakı 30 ildir ki, Azərbaycanın işğalı altındadır. Biz deyirik ki, kənd öz doğma limanına qayıtsın? Bəli, deyirik. İki variant var. Bizim sərhəd xəttimiz var və bu sərhəd xəttindən kənarda yerləşən eksklav Ermənistanın yurisdiksiyasına qaytmaq lazımdır. Lakin bunun üçün praktik olaraq biz anlamalıyıq ki, bu eksklavın sərhədi harada məhdudlaşır; bu onun sərhədini dəyişdirməliyik ki, prosesi təşkil edə bilək. Başkəndin sahəsi nə qədərdir? Yerdə heç bir xətt yoxdur - bu xətti çəkmək lazımdır. Biz xəritəni canlandırmalıyıq və yeni razılaşmalar əldə etməliyik”. (Axar.az)

Paşinyanın “32 kənd məsələsi”nə gəldikdə, çox güman ki, Azərbaycan sərhədlərinin vizual olaraq müşahidə etdikləri yaşayış məntəqələrindən söhbət gedir. Baş nazirin sözlərindən belə çıxır ki, Azərbaycan sərhədləri erməni kəndlərini görməkdən ötrü gözlerini bağlamalıdır. Elə bugünlərdə Paşinyan qoşunların güzgü prinsipi ilə geri çəkilməsi kimi əcaib, qəbul olunmaz təklif vermişdi.

Bəs bundan sonra danışılar nəyin ətrafında gedəcək, əgər İrəvan açıq-aşkar prosesi sabotaj yolu tutubsa? İlham Əliyevin müsahibədə dediyi kimi, sülh danışıqları dayana bilərmi?

Deputat Sahib Aliyev “Yeni Müsavat”a şərhində bildirdi ki, Ermənistan baş nazirinin Azərbaycanı sülh prosesinə ciddi zərbə vurmaqda ittiham etməsi onun bir etirafında dediği açıqlamalar qismindəndir: “Xatırladım ki, bir neçə ay bundan əvvəl Paşinyan boynuna almışdı ki, bəli, ölkəsinin maraqları tələb edəndə o, yalan danışır. İndi də yalan danışır, amma fikirləşmirəm ki, bu yalan onun ölkəsinin maraqlarına cavab verir. Ümumiyyətlə, Ermənistan baş nazirinin Kəvdəki çıxışı ağ yalanlar və cəfəng fikirlərlə dolu idi. Baxın, o deyirdi ki, üçtərəfli bəyanatda Ermənistan Zəngəzur dəhlizinin açılması və orada təhlükəsizliyi Rusiyanın təmin etməsi ilə bağlı üzərinə heç bir öhdəlik götürməyib. Üçtərəfli bəyanatın 9-cu maddəsinə ötür göz gəzdiren hər kəs bunun

İrəvan yenə sabotaja və şantajla keçdi - reaksiya

Ermənistan üçün gerisayım başlayıb; faktiki olaraq sülh prosesini bloklamaq kursu götürən Paşinyana Bakıdan sərt cavab və xəbərdarlıq

ağ yalan olduğunu aydın görə bilər. İndi belə birinin Azərbaycanı sülhdə maraqlı olmadığını deməsinə heç kim, hətta cənab Prezidentin təbirincə desək, Ermənistan plyusdakılar da inanmaz. Özlərini inanmış kimi göstərirlər, amma inanmazlar. Çünki onlar gözəl bilirlər ki, Azərbaycan və Türkiyə qədər heç kim bu regionda davamlı sülhdə maraqlı deyil”.

S.Aliyev bildirdi ki, əgər Paşinyan iki ölkə arasında qarşılıqlı etimad istəyirsə, onda Azərbaycan ərazisinə minə basdıranların sağ qalanlarını, əllərində də həmə sahələrin dəqiq xəritəsi göndərsin, gəlib birgə nəzarət mexanizmi qərarlaşdırmaq istəyir. “Açıq, mənim cənab Prezidentin yerli kanallara verdiyi son intervüdə gəldiyim nəticə belədir ki, Ermənistanla normallaşma prosesi çox uzun vaxt aparacaq və Nikol Paşinyanın son açıqlamaları da elə onun təsdiqidir”.

Politoloq Tural İsmayilov da bildirdi ki, Ermənistan sülh prosesini daim bloklayır: “Əvvəlcə Qarabağla bağlı nələrə sənədə salınmışdır ki, Azərbaycanla Ermənistan arasında sülh müqaviləsində Qarabağla bağlı hər hansı məqam yer ala bilməzdi. Çünki nəzərə almaq lazımdır ki, Azərbaycan öz torpaqlarını azad edib. Bundan sonra Ermənistanın Qarabağla bağlı məsələni Azərbaycanla danışıqlarda və yaxud da Bakı ilə sülh məsələsində bir variant kimi nəzərdən keçirməsi çox kobud bir səhv olardı. Çox kobud səhv olmaqla yanaşı, həmçinin Azərbaycan-Ermənistan münasibətlə-

rinin gələcəyi baxımından da ciddi bir yanlışlıq olardı. Paşinyanın bunun fərqi olduğu üçün bununla bağlı açıq təxribata getməkdən çəkinir. Cənab Prezidentin müsahibəsində də Azərbaycanla Ermənistan arasında sülhün gələcəyi ilə bağlı çox konkret və dəqiq mesajlar var idi. Bu baxımdan, hesab edirəm ki, sözügedən məsələdə hansısa süni manipulyasiya cəhdləri Ermənistan tərəfindən aparılmağa çalışılsa da, realıqda heç bir perspektiv yoxdur. Azərbaycan Qarabağ və Qarabağ erməniləri məsələsinin, Bakı-İrəvan münasibətlərinin gələcəyində bir variant olaraq nəzərdən keçirilməsinə əsla icazə verə bilməz. Çünki ölkəmizin konkret olaraq bununla bağlı mövqeyi var. Bu da ondan ibarətdir ki, Qarabağ məsələsi həll olunub”. **T.İsmayilov qeyd etdi ki, Ermənistanla imzalanacaq sülh məsələsində Azərbaycanın daxili işi olan mövzular müzakirə predmeti ola bilməz:** “Bu baxımdan, cənab Prezidentin müsahibəsində sözügedən məqamlar xüsusi vurğulanır. Bir daha Ermənistan-Azərbaycan danışıqlarında hansısa süni məsələləri variant kimi istifadə etməyə çalışsan həm İrəvana, həm də onun havadarlarına aydın cavab verildi. Yeni sülh müqaviləsi imzalanacaqsa, bununla bağlı delimitasiya və digər məsələlər Azərbaycanla müzakirə edilməlidir. Azərbaycanın daxili işi olan məsələlər əsla müzakirə mövzusu ola bilməz! Faktiki müşahidə edilən odur ki, Qərb dövlətləri guya sülhə dəstək olduğunu bildirsə də, əslində Ermənistanı

əlaqələrin normallaşmasından uzaqlaşdırırlar. İlin sonuna qədər sülhlə bağlı Azərbaycanın qalib ölkə kimi dikte etdiyi şərtlər Ermənistan tərəfindən qəbul olunmuş görünürsə də, rəsmi İrəvandan siyasi rıçaq kimi istifadə edən qüvvələr prosesin “ölü nöqtə”dən tərpənməməsi üçün əllərindən gələni əsirgəmir. Sülhün aktuallaşdığı və delimitasiya komissiyalarının görüşlərinin keçirilməsi fonunda Fransanın Ermənistanı silahlandırması, ABŞ-ın bütün vasitələrlə Azərbaycana qarşı haqsız dezinformasiya hücumları sülh prosesinə əngəl törədir. Qərb şəbəkələri hazırda Ermənistan cəmiyyəti içərisində Azərbaycan əleyhinə aqressiv ritorikanın qalmaqında maraqlı tərəf kimi görünür. Ermənistanın sülh prosesi ilə bağlı qeyri-səmimi mövqeyi həm də bir daha nümayiş etdirir ki, bu ölkənin normal siyasi baxışları mövcud deyil. Ermənistan dövlətçiliyi sanki formal

xarakter daşıyan bir strukturdur. Belə ki, xarici güc mərkəzlərinin Ermənistanın qərarlarına ciddi təsirləri də var. Bütün bunlar isə regionu təhdid edən vacib amillərdir”. **T.İsmayilov qeyd etdi ki, Rusiyanın Zəngəzur dəhlizi ilə bağlı pozitiv mövqeyi də Qərb narahat edir:** “Həmçinin Qərb Ermənistanı rəsmi Moskvaya qarşı qızıqdırmaqla regional platformaları da sabotaj etmək məqsədi güdür. Ümumiyyətlə, bu bölgənin əsas güclərinin koordinasiyalı fəaliyyətinin və regional əməkdaşlığının pozulması Ermənistanı təsir aləti kimi istifadə etmək istəyən müstəmləkəçi Fransa və ABŞ mərkəzli qüvvələrin əsas hədəflərindəndir. Bundan əlavə, Ermənistanı sülhdən yayındıranlar, regionda qızıqdırırlar heç Ermənistan xalqını da düşünməzlər”.

Ekspertin qənaətinə, Ermənistanın dövlət kimi mövcudluğu təkcə Azərbaycanla sülh müqaviləsinin imzalanmasından asılıdır: “Ermənistan iradə göstərməli, Türkiyə ilə münasibətləri normallaşdırmalı, eyni zamanda regional əməkdaşlıqdan imtina etməyərək bölgənin güc mərkəzləri ilə hesablaşmağı bacarmalıdır”.

Ümumilikdə hesab etmək olar ki, Ermənistan üçün gerisayım başlayıb və daxili auditoriyaya hesablanmış sərsəm iddialar Paşinyan başda olmaqla, hakim komandanı, eyni zamanda bu, qondarma ölkəni xilas etməyəcək, əksinə, uçuruma yuvarlanmasını sürətləndirəcək...

□ **E.PASASOY, “Yeni Müsavat”**

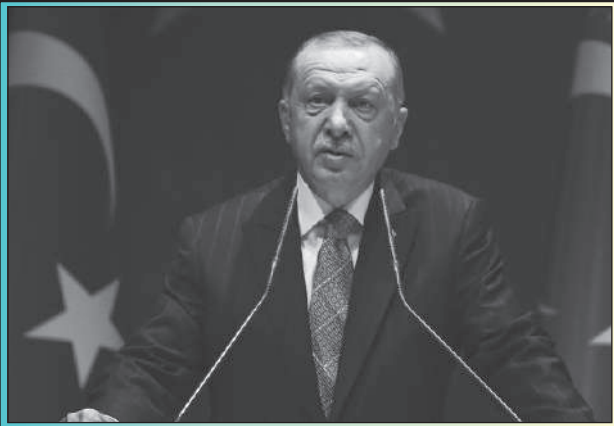
Kreml: “Rusiya Ukraynada “sülh formulu”nun perspektivi yoxdur”

Ukraynada “sülh formulu”nun Rusiyanın iştirakı olmadan müzakirəsinin perspektivi yoxdur. APA-nın Moskva müxbiri xəbər verir ki, bunu Kremlin mətbuat katibi Dmitri Peskov bildirib.

Onun sözlərinə görə, Ukraynada “sülh formulu”nun Rusiyanın müzakirəsi mümkündür, lakin bunun perspektivi yoxdur.

Kremlin sözcüsü qeyd edib ki, İsveçrənin Davos şəhərində Ukrayna prezidenti Vladimir Zelenskinin “sülh formulu” ilə bağlı görüşləri söhbət xatirinə söhbətdir, bu görüşlər nəticə əldə etməyə istiqamətlənə bilməz.

Ərdoğan nazirin Davosa getməsinə istəmədi

Türkiyə prezidenti Rəcəb Tayyib Ərdoğanın təşkilatçıların İsrail-HƏMAS müharibəsi ilə bağlı mövqeyinə görə hökumət rəsmilərindən builki Davos İqtisadi Forumuna qatılmamağı xahiş etdiyi iddia edilir.

Musavat.com Türkiyə mediasına istinadən xəbər verir ki, bu barədə "Bloomberg" nəşri məlumat yayıb.

Nəşrə danışan mənbələr xəzinə və maliyyə naziri Məhmət Şimşeyin yanvarın 15-də başlayan sammitdə iştirak etməyi planlaşdırdığını, lakin Ərdoğanın istəyindən sonra qərarını dəyişdiyini bildirib. Hələlik bu iddia ilə bağlı açıqlama verilməyib.

"Bloomberg" bəyan edib ki, Ərdoğanın bu qərarı Türkiyənin xarici investorlarla əlaqə yaratmaq cəhdlərini çətinləşdirəcək.

Qeyd edək ki, Dünya İqtisadi Forumunun qurucusu və prezidenti Klaus Şvab oktyabrın 7-də HƏMAS-ın İsrailə qarşı həyata keçirdiyi hücumları "terror hücumu" kimi qiymətləndirib və onları pisləyib.

Xatırladaq ki, Rəcəb Tayyib Ərdoğan 2009-cu ildə İsrailin o vaxtkı prezidenti Şimon Peres və moderator David İqnatius ilə paneldə mübahisə etdikdən sonra sammitdə iştirak etməyib. Davos böhranı və ya "bir dəqiqə" çıxışı kimi adlanan hadisədə Ərdoğan Peres və İqnatiusa reaksiya verdikdən sonra Davos sammitinə bir daha qatılmayacağını bildirib.

Qeyd edək ki, Davos İqtisadi Forumunun 54-cü iclası yanvarın 15-də başlayıb.

■ Nigar HƏSƏNLİ,
Musavat.com

Yanvarın 15-də İsrail-HƏMAS (ərəb) müharibəsinin 100 günü tamam oldu. Ötən ilin 7 oktyabr tarixində HƏMAS-ın başçılıq etdiyi fələstinli silahlı qruplar tərəfindən Qəzza zolağından İsrailə qarşı genişmiqyaslı hücum əməliyyatı ilə başlayan müharibədə hər iki tərəfdən artıq minlərlə insan qətlə yetirilib. Təəssüf ki, onların əksəriyyəti dinc insanlar, uşaqlar və qadınlardır. Xeyli insan isə HƏMAS tərəfindən girov götürülüb.

İsrailə qəfil silahlı hücumu ilə alovlanan müharibə daha nə qədər sürəcək? Sonu görünürmü? Regionda İranın bütün proksi qüvvələrinin, o cümlədən silahlı hissələrin xeyli fəallaşdığı da nəzərə alınsa, qanlı müharibə hazırda hansı mərhələdədir, Azərbaycan sərhədinə yaxınlaşıb, ya uzaqlaşır? Daha böyük müharibəyə çevrilmə ehtimalı getdikcə azalır, yoxsa artır? Böyük müharibədə maraqlı olan kimdir - ABŞ, Rusiya, yoxsa? Azərbaycana dolayı və ya birbaşa potensial təhdidlər qalır mı və hansıdır?

Sabiq maliyyə naziri, iqtisadçı alim Fikrət Yusifov "Yeni Müsavat"a söylədi ki, HƏMAS-la İsrail arasında 100 gündən artıq davam edən qanlı müharibənin nəticələri olduqca ağrılıdır: "Müharibə başlayandan bu bölgədə 25000 adam öldürülüb, 50000-dən çox insan yaralanıb. Ölənlərin 70%-ni qadınlar və uşaqlar təşkil edir. Bölgədə mövcud olan evlərin 69%-i məhv edilib, 2 milyona yaxın insan müvəqqəti

qalma düşərgələrinə yerləşdirilsə də, bu düşərgələr İsrail hərbiçiləri tərəfindən davamlı şəkildə bombalanır. Qəzza zolağında səhiyyə sistemi demək olar ki, tamamilə məhv edilib. Yaralıları müalicə etmək üçün heç bir yer yoxdur və onların çoxu ölümə məhkumdur. İsrail HƏMAS-ın bu hücumuna bölgədə böyük bir müharibəni başlatmaqla cavab verdi. Sual olunur - HƏMAS İsrailə etdiyi hücumun qarşılığının bu şəkildə verəcəyini əvvəlcədən göz önünə almışdı mı? Heç şübhəsiz ki, HƏMAS-a rəhbərlik edənlər İsrailin bu hücumu aqressiv bir qarşılıq verəcəyini və HƏMAS-ı sona qədər məğlub etməyi hədəfləyəcəyini öncədən çox yaxşı bildirdilər. Deməli, HƏMAS bu müharibəyə uzun illər ərzində əsaslı şəkildə hazırlanmış və onun mümkün ssenarilərini öncədən ölçüb-biçə bilmişdi. Qəzzada çəkilən yeraltı tunellər, partizan müharibəsinə yüksək hazırlıq və bütün bu işləri görərkən müasir telefon və kompüter

Ərəb-İsrail savaşının 100 günü - müharibə sərhədimizdən uzaqlaşır, yoxsa...

Kənan Rövşənoğlu: "Savaş yaxın günlərdə atəşkəs razılaşması ilə nəticələənəcək"

texnologiyalarından istifadədən imtina edilməsi nə demək idi? İsrail və Qərb kəşfiyyatlarının bu hazırlıqlardan xəbəri olmasın deyərək HƏMAS liderləri bütün bu işləri görərkən yalnız kabel telefonlarından istifadə etmişdilər. Elə bunun nəticəsidir ki, HƏMAS hərbi rəhbərliyi nəticə etibarilə İsrailə Fələstin arasında on illər boyu davam edən qarşıdurmada ilk dəfə olaraq bu qəddər direniş göstərə bilər. Bu müharibənin başlanmasından 100 günün ötməsinə və bu müddət ərzində onun ağır nəticələrinə baxmayaraq, İsrail HƏMAS-ı tam yə-nə və təbii ki, Qəzza bölgəsini də tam nəzarətə götürə bilməyib. İsrailin baş naziri Netanyahu bugünlərdə müharibənin HƏMAS tam məğlub edilənə qədər davam edəcəyini bəyan edib. Bəs HƏMAS rəhbərliyi nə düşünür? HƏMAS təslim olmaq fikrində deyil. Onlar bu mübarizədə nə vaxtsa qalib gələcəklərini düşünür. Bir Fələstin politoloqunun fikirlərini xatırlatmaq yerinə düşər. O deyir ki, İsrail və Qərb siyasətçiləri tarixdən dərslər çıxara bilmədilər. Bir vaxtlar ABŞ prezidenti kiçik Corc Buş da deyirdi ki, biz taliblərə qalib gəldik. Ancaq sonda nə oldu? Bu gün Əfqanıstan hökumətinin başında taliblər dayanır. Görünən budur ki, İsrail işğalına qarşı uzunmüddətli mübarizəyə hazırlanmış HƏMAS rəhbərliyinin də düşüncələrində bu toxumlar yer alıb.

Beynəlxalq ictimaiyyət artıq çoxdandır ki, İsrailin bu aqressiyasına dur deməyə çalışır. Lakin yaxın müttəfiqi ABŞ-ın dəstəyini alan İsrail qələbəyə qədər bu müharibənin davam edəcəyini bəyan edir. HƏMAS isə BMT Baş Assambleyasının Qəzza zolağında atəşkəsə çağıran qətnaməsini alqışlayır və beynəlxalq ictimaiyyəti BMT Baş Assambleyasının qətnaməsinə əməl etməsi üçün İsrailə təzyiq göstərməyə çağırır...

Bu münaqişənin sonu görünür. Bu müharibə müstəvisində böyük güclərin ciddi qarşıdurmasının nə ilə nəticələncəyini də öncədən söyləmək çətin olsa da havadan üçüncü dünya müharibəsi bərtənin qoxusu gəlir".

AĞ Partiya başqanının I müavini, siyasi şərhçi Əhəd Məmmədli diqqətə çatdırdı ki, hər iki tərəfdən deyil, bir tərəfdən, özü də əsasən Fələstin tərəfindən minlərlə dinc sakin qətlə yetirilir: "İsrail 100 gündür Fələstində soyqırım edir, dünya da buna susur. Özü də tək susmur, işğalçı İsrailə dəstək verir. Düzdür, dünya xalqları bu insan faciəsinə etiraz edir, amma hakimiyyətlər heç nə etmir. Fələstin müsəlmanlarına edilən soyqırımın cəlladı təkcə İsrail deyil, həm də onun arxasında duran, dəstək verən ABŞ, Britaniya, Avropa Birliyi. Bu müharibənin hələlik sonu görünür. Əməliyyat başlayandan demişəm ki, ən yaxşı halda İsrail Fələstində ABŞ-ın Əfqanıstandakı aqibətini yaşayacaq. Amma fərq odur ki, Əfqanıstan ABŞ-dan 1000 kilometr

uzaqdır, Fələstin isə İsrail ilə yan-yanadır... O ki qaldı İranın proksilərinin müharibəyə qatılmasına, Azərbaycanda hələ də yanlış fikir var ki, Fələstinin arxasında İran durur, bu tam ələ deyil. Söhbət konkret HƏMAS-dan gədirsə, bu müqavimət hərəkatının tarixini azca bilən görər ki, onların qurulmasında, ərəbə gəlməsində, indi də dəstəklənməsində İrandan çox rol olan ölkələr var. Bu xəmir hələ çox su aparacaq..."

Ekspert deyir ki, xarici mənbələrə görə İsrail tərəfindən fələstinli qadın və uşaqların qətlində ABŞ, Fransa, Ukrayna, Almaniya, İspaniya və Cənubi Afrikadan muzdluların amansız, acımasız iştirakı bildirilir: "Kəşfiyyat cəbhəsində də İsrail ciddi zərbə alıb. Son günlər Türkiyə kəşfiyyatının (MIT) ölkə daxilində İsrail agentura şəbəkəsinə (MOSSAD) qarşı aparılan əməliyyatlar dünya gündəmindədir. 50-yə yaxın İsrail agentü həbs edilib. Onu qeyd edək ki, MIT dünyada yeganə kəşfiyyat orqanıdır ki, onun daxilində xüsusən MOSSAD-a qarşı qurulan şöbə var. Bu şöbə yalnız İsrail agentlərinin ifşası, həbs və məhv edilməsi ilə məşğuldur. Əcnəbi aparıcı media qurumlarında bir maraqlı nüans diqqətimi cəlb etdi. Türkiyə kəşfiyyatının israili həmkarlarına qarşı bu əməliyyatı Netanyahu'nun HƏMAS nümayəndələrinə qarşı dünyanın hər yerində əməliyyat aparılacaq anonsuna cavab olaraq qiymətləndirilir. Türki-

yə-HƏMAS münasibətləri heç kəsə sirr deyil. Bəzi İsrail mənbələrinə görə, HƏMAS müqavimət hərəkatının siyasi bürosunun (ən üst orqan) son iclası Türkiyədə keçirilib. Xarici mənbələr iddia edirlər ki, MOSSAD son illərin ən ciddi zərbəsini məhz MIT-dən aldı. MIT-in daxilində yuxarıda qeyd edilən həmin bu xüsusi qurum ölkə daxil və xaricində MOSSAD-ın hər addımını izləyir. MIT-in dünyanın ən güclü xüsusi xidmət orqanlarından biri olduğu bildirilir".

Tanınmış siyasətçisi Kənan Rövşənoğlu İsrailin atəşkəsə gedə biləcəyini ehtimal edir: "İsrail və HƏMAS arasında müharibə güman edərəm ki, yaxın günlərdə atəşkəs razılaşması ilə nəticələənəcək. Hazırda Misirin vasitəçiliyi ilə danışıqlar aparılır, verilən məlumata görə, tərəflər atəşkəsə yaxındır. Amma bu atəşkəsin uzunmüddətli olacağını demək çətin. Çünki hazırkı İsrailin sağçı hökuməti danışıqlara isti yanaşmır. Başqa sözlə, münaqişənin sülh və danışıqlar yolu ilə həllinə yanaşmır. Bu səbəbdən də hazırkı hökumət davam etdiyi bir müddətdə köklü atəşkəs və sülh prosesini gözləmək olmaz. Ancaq İsrail ordusu artıq üçüncü aydır ki, Qəzzada HƏMAS-ı məğlub edə bilmədiyi və dinc insan ölümləri artdığı üçün İsrail hakimiyyəti atəşkəsə gedə bilər. Köklü sülh isə yalnız daha progressiv qüvvələrin hakimiyyətə gəlməsi ilə mümkündür. İrana gəlincə, hazırda İsrail çalışır ki, İranı və ya Loqosuz Vanda Hizbullahı müharibəyə cəlb eləsin. Ancaq hər ikisi, yəni həm İran, həm də Hizbullah İsrailə hücum etmək istəmir. Belə deyək, böyük müharibə üçün İsrailə fürsət vermək istəməzlər. Bu səbəbdən də böyük müharibə gözlənilir. Amma o da nəzərə alınmalıdır ki, hazırda geniş regionda Proxy qüvvələr vasitəsilə toqquşmalar davam edir, haradasa bir qınılma baş verə bilər. Lakin indiki şərtlərdə böyük müharibə üçün şərait yoxdur. ABŞ böyük müharibənin olmasında maraqlı deyil. Bu səbəbdən də proseslərin nəzarətdən çıxmasına imkan verməməyə çalışır".

■ Cavanşir ABBASLI,
"Yeni Müsavat"

Xəbər verdiyimiz kimi, yanvarın 11-dən Beynəlxalq Cinayət Məhkəməsində (BCM) Roma Statutunun üzvü olan Cənubi Afrika Respublikasının şikayəti əsasında Qəzzada Soyqırımı Konvensiyasının pozulması ittihamı üzrə İsrailə qarşı iddia ilə bağlı dinləmələrə başlanıb. Yeri gəlmişkən, şikayəti Türkiyə də dəstəkləyir. Bu xüsusda qardaş ölkənin prezidenti Rəcəb Tayyib Ərdoğan deyib:

“Biz Haaqa Məhkəməsinin ədalətinə inanırıq. İsrail orada mühakimə olunacaq. Netanyahu-nun məsuliyyətindən yayınmaq üçün heç bir arqumenti qalmayıb”. İsrail xarici işlər naziri İsrail Katz isə sosial şəbəkə hesabında sensasion sayılacaq status paylaşıb: “Öz tarixində erməni soyqırımı olan bir ölkənin - Türkiyənin prezidenti Rəcəb Tayyib Ərdoğan indi İsrailə qarşı əsassız ittihamlarla öyünür. Biz erməniləri, kürdləri xatırlayırıq. Sizin tarix özlüyündə hər şeyi deyir. İsrail məhv etmir, yalnız sizin barbar müttəfiqlərinizə qarşı özünü müdafiə edir”.

Qeyd edək ki, ilk dəfədir yəhudi dövlətinin yüksək çinli rəsmisi qardaş ölkəyə qarşı belə ittiham irəli sürür. Gözlənilməli kimi, İsrail XIN rəhbərinin anti-Türkiyə açıqlaması antisemitizmin tüğyan elədiyi monoetnik Ermənistanla məmnunluq yaradıb. Səbəb aydındır. Ermənilər, onların lobbisi həmişə çalışıb ki, iki ölkə və iki xalq arasında, Türk və yəhudi diasporları arasında daim gərginlik, çekişmə olsun, etimadsızlıq hökm sürsün. Altını isə həm də Azərbaycan çəksin. Nazirin açıqlaması nəyin siqnalıdır, İsrail parlamentində (Knesset) tanınma məsələsi gündəmə gələ bilərmi? Onu da demək yerinə düşər ki İsrailin üçüncü böyük şəhəri olan Hayfada 1915-ci il hadisələrində həyatını itirənlər üçün abidə ucaldılıb. 2020-ci ildə isə

Təl-Əviv yaxınlığındakı Petah Tikva bölgəsində “erməni soyqırımı anım abidəsi” açılıb. Bu da təbii ki, Ankara ilə münasibətlərə zaman-zaman gərginlik qatıb.

Nəvələri İsraildə əsgərlikdə olan **Dilərə Əliyeva adına Qadın Hüquqları Müdafiə Cəmiyyətinin sədri Novella Cəfəroğlu** “Yeni Müsavat”a qeyd etdi ki, Knesetdəki ərəb fraksiyası zaman-zaman “erməni soyqırımı”nı tanımaq təşəbbüsü ilə çıxış edib: “Lakin heç zaman qəbul edilməyib. Mən inanmıram ki, Kneset belə qərar qəbul etsin. Sadəcə, bu məsələdə cənab Ərdoğanın mövqeyi birtərəfli olmamalı idi. Mən Ərdoğanı çox bəyəniyəm, Azərbaycana hər zaman dəstək olub, amma münaqişədə həll variantını tapmaq üçün daha çox səy göstərmək lazımdır. Mən demirəm ki, orada dinc insanlar ölmür. Amma bu prosesi İsrail başlamaıy”. **N.Cəfəroğlu dedi ki, PKK-nın Türkiyədə etdiyi terroru HƏMAS İsraildə təkrarlayıb:** “Amma HƏMAS-ı terror təşkilatı saymır. Bu müharibədə Türkiyə liderinin mövqeyi fərqli olmalı idi. Yəni hər iki tərəfi qınamalıydı. Necə ki, Azərbaycan Prezidenti İlham Əliyev bu məsələdə doğru mövqə sərgiləyir. Türkiyə də belə yanaşmalıydı. Onu da unutmayaq ki, heç bir ərəb ölkəsində Atatürkcə büst qoyulmayıb, amma İsraildə onun monumnti var. Bunu da nə-

İsrail qondarma soyqırımı tanıya bilər? - Qəzza savaşından çıxan sual

Qəzzada Soyqırımı Konvensiyasının pozulması ittihamı üzrə İsrailə qarşı iddianı Türkiyə də dəstəkləyir, yəhudi nazir isə cavabında "erməni genosidi" ifadəsini dilə gətirib; hüquq müdafiəçisi və partiya sədri fərqli yanaşır

soyqırımı ilə bağlı təbliğatda dəstək olublar. İsrail gərək bunu da unutmasın. Mən İsrail xalqının da müdrik mövqə tutacağını və gərginliyə son qoyacağını gözləməkdəyəm. Hər halda, xoş mənzərə deyil. Çünki Türkiyə qardaşdır, İsrail dostdur. İki tərəfin münasibətlərinin pisləşməsi xoşagəlməli hal deyil”. **AMİP sədri ümid edir ki, Azərbaycan Prezidenti vasitəçilik edərək iki ölkə arasında barışığa nail olacaq:** “Bundan əvvəl də Azərbaycanın müsbət rolu olub. İsrail də unutmamalıdır ki, iddialar həmişə qarşılıqlı olur. Ona görə də vəziyyəti daha da ağırlaşdırmaq yerinə əlaqələri düzəltmək lazımdır. Bu gün Qəzzada baş verənlərə Türkiyənin, onun liderinin mövqeyi hər kəsə məlumdur. Ərdoğan dinc əhalinin öldürülməsinə etiraz edir. İsrailin müttəfiqləri, ABŞ rəsmiləri də eyni çağırışları edirlər ki, HƏMAS-a qarşı əməliyyatlar aparılarkən mülki insanlar nəzərə alınmalıdır”.

□ **Emil SALAMOĞLU,**
“Yeni Müsavat”

zərə almaq lazımdır. Təbii ki, fələstinli uşaqların ölümünə üreyimiz ağrayır. Ancaq konfliktin həllində rol oynamaq lazımdır, tək cə pisləməklə iş bitmir. Ona görə də Prezident İlham Əliyevlə Ərdoğan birgə hərəkət edərək bu münaqişənin həllində vasitəçilik etməlidir. Biz türk qardaşlarımızı çox sevirik, bir ömür onlara borcluyuq, cə-

nab Ərdoğan Qarabağ məsələsində sona qədər yanımızda oldu, buna görə minnətdarıq. Ancaq Qəzza hadisələrində birtərəfli mövqə tutmaqla problem həll olunmayacaq. İsrail üçün 3-4 min hərbiçi itirmək çox böyük faciədir, çünki əsgərə dəyər verilir. Ona görə bir araya gəlib münaqişəni həll etmək olar, yalnız Əliyevin iştirakı ilə...”

AMİP sədri Arzuxan Əliyev “Yeni Müsavat”a bildirdi ki, İsrailin saxta soyqırımı tanımaması ehtimalını istisna etmir, lakin Knesetin belə bir qərar verməsinə şəxsən özü gözləmir. Partiya sədri hesab edir ki, bu iddialar, qarşılıqlı ittihamlar gərginliyin nəticəsidir: “Halbuki zamanında türklər yəhudilərə onlara edilmiş

İsrail-HƏMAS müharibəsinin artıq regional xarakter almasını qeyd etməmişdən əvvəl deyək ki, müharibənin məhz indi başlamasında güman ki, baş nazir Benjamin Netanyahu-nun özəl siyasi maraqları da heç də az rol oynamadı - ona qarşı ciddi etirazlar vardı və bir çox təhlilçilər hətta belə deyirdilər ki, böyük ehtimalla baş nazir və onun kabineti müddətini tam axıra qədər başa çatdırmayacaq, növbədənkenar seçkilərə getmək labüd olacaq.

Hüseyinbala SƏLİMOV

ru - elə kəşfiyyat təşkilatı Mossad da dünyanın ən güclüləri sırasındadır. Bəs onda necə olub ki, o, terrorçu HƏMAS-ın Qəzzada əsl terror infrastrukturunu yaratmasını diqqətdən tamamilə qaçırmıdır? Bəli, indi belə məlum olur ki, HƏMAS on kilometrə uzanan yeraltı tunellər yaradıb! Halbuki hələ vaxtında bunun qarşısını almaq olardı...

Düzdür, bundan əvvəl də İsrail Qəzzanı tam blokadada saxlayırdı, hətta buna görə bəzi dövlətlərlə, o cümlədən də qardaş Türkiyə ilə münasibətləri xeyli dərəcədə korlanmışdı. Ona görə də daha bir sual yaranır: belə çıxır, Təl-Əviv qeyd olunan blokadadan yetərincə effektiv istifadə edə bilməyib?

Təəssüf ki, belə suallar çoxdur. Əlbəttə, razılaşmaq

Elə müharibənin uzanmasını da cənab Netanyahu ilə bağlayanlar az deyil. Məsələ bundadır ki, İsrail ordusu dünyanın ən güclü ordularından biri hesab olunur. İndi nə alınır? Belə güman etmək lazım gəlir ki, bu cür hərbi qiymətləndirmələrə yenidən baxmaq lazımdır?

İkincisi, İsrailin daha bir mühüm təhlükəsizlik struktu-

İsrail-HƏMAS müharibəsi niyə belə uzandı?..

lazımdır ki, terrorçularla müharibə aparmaq adı savaştan qat-qat çətindir. Amma bir məsələ də var ki, bu müharibə sonsuzluğa qədər uzana bilməz, onu bir gün bitirmək lazım gələcəkdir, ona görə ki, müharibənin uzanmasından terrorçular iqlat udur - mülki əhali arasında da itkilər çoxalır və bu da İsrail üçün dünyada heç də yaxşı bir imic yaratmır.

Bəs prosesin sonu necə görünür? Lap əvvəldə qeyd etdik ki, müharibə artıq regional xarakter alır - terrorçular tək Qəzzada deyil, Qırmızı dənizdə də əsl savaş açıblar. Düşünürük ki, bu, onların ən böyük səhvi ola- caq, çünki ABŞ və Avropa

savaşa qatılmalı olacaqlar, ona görə ki, söhbət dünyanın ən əsas iqtisadi arteriyalarından birinin terrorçuların nəzarətinə keçməsindən gedir. Son nəticədə isə həm Qəzzada, həm də Qırmızı dənizdə terrorçular təkrar mühasirəyə alınacaqlar və bu yolla da onların hərbi infrastrukturunu böyük ehtimalla darmadığın ediləcəkdir.

Məsələnin bir ucu da onunla bağlıdır ki, ABŞ-da bu il prezident seçkiləri olacaq. Ona görə də tək Yəmənin terrorçuları üzərində deyil, həm də HƏMAS üzərində qələbə demokratlara hava və su kimi lazımdır. Digər bir münaqişədə - Ukrayna müharibə-

sində onlar hələ hərbi üstünlük qazana bilməsələr də, siyasi qələbəyə nail ola bilərlər. Rusiya guya ki, Ukraynaya hücum etməklə NATO-nun Şərqi doğru genişlənməsini dayandırmaq istəyirdi. Amma son nəticədə nə baş verdi? Ukraynadan da güclü və mühüm daha iki ölkə - İsveç və Finlandiya Alyansa üzv olmağa qərar verdi.

Amma bir detal da var ki, bəzi mülahizələrə görə, əslində Moskvanın hədəfi NATO yox, Ukrayna, o cümlədən də post-sovet məkanı idi. Ona görə ki, Kreml Helsinkinin və Stokholmun qərarını çox böyük təmkinlə qarşıladı, hətta bildirdilər ki, onların bu iki ölkə ilə heç bir problemləri yoxdur.

Deməli, Moskvanın dərdi-səri Ukraynadır və çox təəssüf ki, bir sıra təhlilçilər də Yaxın Şərqdə müharibənin alovlandığı bir vaxtda Ukrayna savaşının arxa plana keçəcəyini deyirlər. Bəziləri isə bir az da tələsərək artıq deyirlər ki, guya ABŞ və Avropa Ukraynanı Rusiya ilə tək buraxıbdır. Nə demək olar bu xüsusda? Əlbəttə, böyük hesabla hər şey ABŞ-dakı seçkilərdən sonra bilinəcək. Amma ortada bir il var və bu bir il ərzində müharibə davam edəcək. Həm də məsələ Yaxın Şərqdəki proseslərdən də asılı olacaq. ABŞ burada məsələni tez yekunlaşdırarsa, güman ki, nəzərlər yenə də Kiyevə tərəf yönələcək...

Azərbaycan-Fransa münasibətlərində böhran davam edir. Bu da rəsmi Parisin əl çəkmək istəmədiyi ermənipərəst destruktiv siyasətlə birbaşa bağlıdır. Az öncə Bakıda Fransa əsilli casusun saxlanması və ardınca bu ölkənin iki diplomatının ölkədən qovulması ilə münasibətlər daha da gərginləşib.

Söhbət Martin Rayanın saxlanılmasından gedir. Artıq onun haqqında 4 aylıq həbs-qətimkan tədbiri seçilib. Olayla bağlı Fransa XİN iki dəfə diplomatik etiketi ayaqaltı edərək həddini aşan bəyanat verib, Azərbaycanı "özbaşınalıq"da qınayaraq, Rayanın əsassız saxlanıldığını və dərhal azad olunmasını tələb edib. Təbii ki, Bakıdan adekvat cavab gecikməyib. Bu arada, Fransanın TF1 telekanalının yaydığı süjetdə bildirilir ki, Bakıda yaşadığı müddətdə yerli bir xanımla nişanlanmağa da macal tapan Rayan 2021-ci il mayın 17-də prezident Emmanuel Makrona açıq məktub göndərmiş və məktubda onu "Fransanın ermənipərəst diplomatiyasının son dərəcə yöndəmsiz və qərəzli bəyanatları ilə pozulmuş Fransa-Azərbaycan əlaqələrini normalaşdırmaq üçün qətiyyətli addımlar atmağa" çağırıb. Lakin məktub cavabsız qalıb.

2023-cü ilin yanvarında Rayan Bakı ilə İrəvan arasındakı münaqişə ilə bağlı Fransanın mövqeyini bir daha açıq şəkildə pisləyib. "Fransadakı erməni diasporunun radikal ünsürləri əsl anti-Azərbaycan kampaniyasına başlayıblar və yalan təbliğat aparırlar", - o qeyd edib.

Əslində bunlar Rayanın alibi yaratmaq, iz azdırmaq cəhdləri olub. Lakin Rayanın bu və buna bənzər digər bəyanatları Azərbaycan hakimiyyətinin onu həbs etməsinə mane olmayıb. Casusun atası Riçard Rayan telekanal deyib ki, onun həbsi Qarabağ böhranı fonunda Paris və Bakı arasında son vaxtlar gərginləşən münasibətlərlə birbaşa bağlıdır. "Oğlum bir dəfə mənə dedi ki, ondan "peşka" kimi istifadə etmək istəyirlər", - atası vurğulayıb.

Rayanın vəkili isə əmindir ki, o, agent deyil, "sadəcə, sonradan öyrəndiyi kimi, Fransa kəşfiyyatının agentləri olan həmvətənləri ilə əlaqə saxlayıb". Eyni zamanda vəkil bu işi "siyasi" də hesab etmir. TF1-in xəbərinə görə, Rayanı 10 ildən 15 ilə qədər həbs cəzası gözləyir.

Fransanın dövlət orqanlarına yaxın, dövlətin qapalı qapılar arxasında olan məlumatlarının yayımlanması ilə məşhur olan, məqalələri abunə və ödənişli əsaslarla təqdim edilən "Intelligence Online" mətbu orqanı dünyada əsas müzakirə mövzularından birinə çevrilən Azərbaycanla Fransa arasında yaşanan son

Azərbaycanda tutulan fransız casus Makrona qarşı

Qalmaqallı həbsin yeni detalları; **politoloq**: "Fransa Azərbaycana münasibətini korrektə etmədikcə..."

Martin Rian

olaylara həsr olunmuş məqalə dərc edib (<https://www.intelligenceonline.com/government-intelligence/2024/01/11/dgse-baku-post-taken-down-by-state-security-service,110136826-eve>).

Trend.az Fransanın "Intelligence Online" nəşriyyatının həmin məqaləsinin məzmununu olduğu kimi təqdim edir:

- Azərbaycan və Fransa arasında diplomatik gərginlik intensivləşir. Xüsusi xidmət orqanlarının vurduğu zərbələrdən ilk zərbəni Milad bazarı ilə Yeni il arasında iki fransız diplomatını ölkədən çıxarmaqla Bakı vurdu. Reallıqda Azərbaycanın Dövlət Təhlükəsizliyi Xidməti DGSE postunu faktiki olaraq likvidasiya etdi.

"Katiblə danışmaq olarmı?" Fransanın Azərbaycanın paytaxtı Bakıdakı səfirliyinin kommutatorunda kişi səsi tərəddüd etdi, həmkarı ilə məsləhətləşdi və cavab verdi: "O, artıq burada işləmir". İyerarxiyada iki pillə aşağı olan başqa bir katiblə bağlı eyni sual da oxşar cavabla nəticələndi.

Diplomatik dəftərxana dekabrın 26-da qəfildən sıralarının azaldığını gördü. Həmin gün Prezident İlham Əliyev Müstəqil Dövlətlər Birliyinin (MDB) iclası çərçivəsində rəsmiylərinin Vladimir Putinlə görüşmək üçün Moskvada olarkən Fransanın Bakıdakı səfiri Ann Boillon Xarici İşlər Nazirliyinə çağırıldı. Ona məlumat verildi ki, iki diplomat Azərbaycanda "persona non

grata" elan edilib və onlara qəntalarını yığmaq üçün qırx səkkiz saat vaxt verilib. "Intelligence Online"-in məlumatına görə, Fransa səfirliyinin iki "katibi" diplomatik pərdə altında olan DGSE (Xarici Təhlükəsizlik Baş İdarəsi) əməkdaşları olub. Kəşfiyyat xidmətinin rəhbəri rusdilli rabitəçi idi. DGSE-nin Azərbaycanadakı postunun ləğv edilməsi, buna Fransanın tez cavab verməsi və öz növbəsində Azərbaycanın Parisdəki səfirliyindən iki "diplomat" xaric etməsi - xidmət üçün yeni uğursuzluq idi. Bu, dekabrın əvvəlində Burkina Fasoda onun Texniki və İnnovasiya Direktorluğunun (DTI, keçmiş DT) dörd üzvünün həbsindən sonra baş verdi. Jeune Afrique (mətbuat qurumu) tərəfindən verilən məlumata əsasən, bu, ölkə xaricində kəşfiyyat sisteminin "dağıdılması"na səbəb oldu.

Dövlət Təhlükəsizliyi Xidməti (DTX) hakimiyyətə yaxın mediada bu iki şəxsin Azərbaycanla sabitliyi pozmağa yönəlmiş regional casus şəbəkəsinə aid olduğunu iddia edib. Bununla yanaşı, Bakı Fransanı 2020-ci ildə Dağlıq Qarabağda Azərbaycan və Ermənistan arasında müharibədə İrəvana verdiyi dəstəyə görə tənqid edir (18.09.23).

DGSE-nin bu məğlubiyyətləri Yelisey sarayını dərindən qəzəbləndirdi. Sahel ölkələrində Fransanın mövqelərinə xələl gətirən silsilə dövlət çevrilişlərindən sonra bu baş verənləri, Emmanuel Makronun diplomat Bernard

Emieni Kəşfiyyat Xidmətinin rəhbəri postundan azad etməsi qərarını sürətləndirən amil kimi izah edirlər. O vaxta qədər DGSI-nin (Daxili Təhlükəsizlik Baş Müdirliyi) direktoru olan prefekt Nikolas Lerner, açıqladığımız kimi, dekabrın 20-də Nazirlər Şurasında onun yerinə təyin edildi (19/12/23). O, yanvarın 9-da vəzifəsinin icrasına başlayıb...

Proses hara kimi davam edə bilər? Rayanın anti-Makron mövqeyi cəzasını yüngülləşdirə bilərmi?

"Atlas" Araşdırmalar Mərkəzinin rəhbəri, siyasi analitik Elxan Şahinoğlu "Yeni Müsavat"a deyib ki, Fransa Azərbaycana münasibətdə ikili siyasət yürüdür: "Fransada Xurşidbanu Natəvanın heykəlinə qarşı törədilmiş vandalizm, "Azərbaycan bağını" adının götürülməsinin ardından Bakıda casus qalmaqalı baş verdi. Məlum oldu ki, Azərbaycanda iş adamı kimi fəaliyyət göstərən Fransa vətəndaşı Fransa kəşfiyyat orqanı ilə gizli əlaqəyə cəlb edilib. Hazırda Dövlət Təhlükəsizliyi Xidmətində Fransa vətəndaşının cinayət işi üzrə istintaq gedir. Hesab edirəm ki, casusluqda ittiham olunan Fransa vətəndaşının cinayət işi məhkəməyə göndərilmədən, barəsində hökm olmadan onun azad edilməsindən söhbət getməyəcək".

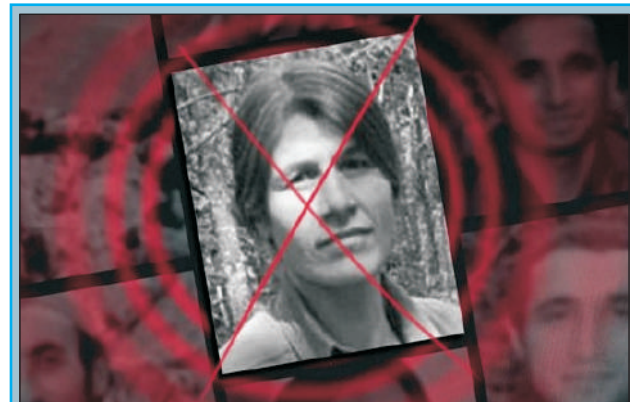
Həbs olunan Fransa vətəndaşı Martin Rayanın Fransa prezidenti Emmanuel Makrona məktublarına

toxunan siyasi analitik deyib ki, bu, onun durumunu yüngülləşdirə bilər: "Onun Azərbaycanda şirkəti olub və istəməyib ki, şirkətində problemlər olsun. Bu baxımdan Fransanın Azərbaycana münasibətdə ikili siyasətini görüb və Makrona məktublar ünvanlayıb. Hər kəs başa düşür ki, Azərbaycanla yaxşı münasibətlər qurmadan Cənubi Qafqazda möhkəmlənmək mümkün deyil. Bu ba-

xımdan Makrona məktublar ünvanlayıb və cəza alandan və cəzasının bir hissəsini çəkəndən sonra əfv oluna bilər. Amma bu yenə də Fransanın Azərbaycana münasibətdə yürütdüyü siyasətdən asılı olacaq. Fransa Azərbaycanla münasibətini korrektə etmədikcə, ikitərəfli münasibətlər çox təəssüf ki, gərginləşməkdə davam edəcək".

Siyasi analitik deyib ki, Fransa həmişə ermənipərəst mövqedən çıxış edir: "Bunun əsas səbəbləri sırasındakı erməni lobbisinin Fransada güclü olması dayanır. Amma tək lobbisi məsələsi deyil. Azərbaycanın Türkiyə ilə sıx ittifaqı da Fransanı narahat edir. 2-ci Qarabağ müharibəsindən sonra bu ittifaq daha da güclənib. Fransa Türkiyəni özünə rəqib sayır və Türkiyə ilə əməkdaşlıq edənləri də hədəf götürməyə çalışır. Fransa Azərbaycan-Türkiyə münasibətlərindən narazı qalıb və eyni zamanda işini daha da çətinə salan addımlar atır. Anti-Azərbaycan siyasəti yürütməklə heç nəyə nail ola bilmirlər. Bu siyasət tam əksinə effekt verir. Azərbaycanda bu günə kimi Fransa casus şəbəkəsi işə alınmamışdı. Prezident İlham Əliyev də geniş müsahibəsində dedi ki, biz də Fransanın kolonial siyasətini işə edəcəyik. Ermənistan Azərbaycanla sülh sazişi imzalasa, Fransa lap pis vəziyyətə düşəcək. Ermənidən artıq erməni olmaq mümkün deyil. Fransada düşünməlidirlər ki, Ermənistan Azərbaycanla barışcaqsa, Fransa niyə Azərbaycanla münasibətləri korlamalıdır?"

□ **Elxan MƏMMƏDƏLİYEV, "Yeni Müsavat"**

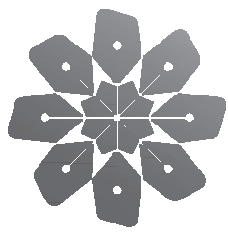
Türkiyə kəşfiyyatı PKK başçılarından birini zərərsizləşdirdi

Türkiyə Milli Kəşfiyyat İdarəsi (Milli İstihbarat Təşkilatı - MİT) əməkdaşlarının İraqın Metina bölgəsində reallaşdırdığı əməliyyat nəticəsində PKK terror qruplaşmasının dəstə başçılarından biri Hülya Mercen zərərsizləşdirilib.

"Report" xəbər verir ki, bu barədə "TRTHaber" məlumat yayıb.

Bildirilib ki, İraqın həmin bölgəsində Türkiyə Silahlı Qüvvələrinin 9 hərbiçisi bir müddət əvvəl şəhid olub.

Məlumatla görə, H.Mercen Türkiyə 1991-2001-ci illərdə Türkiyə ərazisində, xüsusilə Tuncelidə törədilən bir çox terror hücumlarında iştirak edib. O, həmin illərdə Türkiyənin ətraf kəndlərində fəaliyyət göstərmiş.

**Azərbaycan
Respublikasının
Mədlanın İnkişafı
Agentliyi**

Vətəndaş cəmiyyəti, hüquqi dövlət quruculuğu

7 fevral - növbədənəkar prezident seçkisi öncəsi QHT-lərin ciddi şəkildə təşkilatlanması və koalisiyalarda birləşməsi müşahidə olunur. “Yeni Müsavat” yazır ki, sosial mediada və internet resurslarında yayılmış informasiyalar əsasında toplanan məlumatların təhlili bunu göstərir.

Hazırda seçkiləri monitorinq etmək üçün QHT-lərin 3 koalisiyası elan olunub: “Mənim səsım” Seçki Monitorinq Koalisiyası - burada məşhur QHT sədrləri birləşib. Bunlar D.Əliyeva adına Azərbaycan Qadınlarının Hüquqlarını Müdafiə Cəmiyyətinin sədri Novella Cəfəroğlu, Beynəlxalq İnsan Hüquqları Cəmiyyəti Azərbaycan Milli Bölməsinin rəhbəri Səadət Bənəniyarlı, İnsan Hüquqları və Qanunçuluğun Müdafiəsi İctimai Birliyinin sədri Səidə Qocamanlıdır. Koalisiya artıq bəyan edib ki, tanınmış ekspert və politoloqlardan ibarət qrup formalaşdırıblar. Koalisiya seçkinin bütün mərhələlərinin monitorinqini aparaq aralıq, seçki günü və yekun hesabatlar hazırlayıb ictimaiyyətə təqdim edəcək. Məlumatla görə, hazırda seçki günü respublika üzrə müşahidə aparacaq şəxslərin sənədlərini toplayırlar və yaxın günlərdə onların müşahidəçi kimi qeydə alınması üçün məktubla MSK-ya müraciət olunacaq. Koalisiya

seçki dairələrinin 50%-dən çoxunda müşahidə aparacaq.

Sivil Toplum Monitorinq Koalisiyası - burada “Demokratik Seçki Mərkəzi” İctimai Birliyinin sədri Qorxmaz İbrahimli, “Müstəqil Hüquq Mərkəzi” İctimai Birliyinin sədri Aydın Kərimli, “Cəmiyyətin İnkişafı Mərkəzi” İctimai Birliyinin sədri Əhməd Abbasbəyli güclərini birləşdirib. Koalisiya artıq seçki günü respublika üzrə müşahidə aparacaq nümayəndələrinə təlimlər keçir, təlimləri ATƏT-in Demokratik Təsisatlar və İnsan Haqları Bürosunun uzunmüddətli müşahidəçiləri də izləyib. Yanvarın 9-da Sivil Toplum Monitorinq Koalisiyası ATƏT-in Demokratik Təsisatlar və İnsan Haqları Bürosunun (DTİHB) uzunmüddətli müşahidəçiləri Naəmi Arcidiacono və Oljas Akanovla görüşüb. Görüşdə əməkdaşlıq imkanları nəzərdən keçirilib. Koalisiyanın yaydığı açıqlamalardan məlum olur ki, 63 seçki

Mülki cəmiyyət, hüquq

YENİ ÜSAVAT
N 7 (8380) 16 yanvar 2024

Vətəndaş cəmiyyəti yeddi fevral hazırlığında - necə iştirak edəcəklər?

Prezident seçkisində QHT-lərin bir hissəsi koalisiya şəklində müşahidəçi olacaq, təşkilatlar “exit-poll” da keçirə bilər

dairəsində seçki günü monitorinq aparmaları nəzərdə tutulur.

Seçki Müşahidə və Təhlil Qrupu Koalisiyası - burada “Neftçilərin Hüquqlarının Müdafiə Təşkilatı” İctimai Birliyini sədri Mirvari Qəhrəmanlı, “Vətəndaş Cəmiyyəti uğrunda” İctimai Birliyin sədri Rafiq İsmayıl, “Multimedia İnformasiya Sistemləri və Texnologiyaları Mərkəzi” İctimai Birliyinin sədri Osman Gündüz bir-

lənib. Yanvarın 10-da koalisiya ilə ATƏT-in Demokratik Təsisatlar və İnsan Haqları Bürosunun (DTİHB) Seçki Müşahidə Missiyasının nümayəndələri Oljas Akanov və Naəmi Arcidiacono görüşüb. Bu koalisiyanın ölkə üzrə seçki günü 500-dən çox müşahidəçi ilə seçkiləri izləyəcəyi bildirilir. Koalisiyalarda birləşməyən xeyli sayda QHT-nin də respublika üzrə seçkiləri izləmək üçün yanşa girdiyi

müşahidə olunur. Artıq Azərbaycan Milli QHT Forumu, Beynəlxalq Avrasiya Mətbuat Fondu, Azərbaycan Qarabağ Müharibəsi Əlilləri, Veteranları və Şəhid Ailələri İctimai Birliyi, Müharibə, Əmək və Siyahılı Qüvvələr Veteranları Təşkilatı bəyanat yayaraq ölkə boyu seçki günü seçkiləri müşahidə edəcəklərini açıqlayıb. Azərbaycan Tələbə Gənclər Təşkilatı, Azərbaycan Könüllü Təşkilatları İttifa-

qı, Azərbaycan Respublikası Gənclər Təşkilatları Milli Şurası da oxşar bəyanatlar verib.

Xeyli sayda QHT isə yerlərdə lokal müşahidəçiləri ilə seçkini izləyəcək. Nəzərə alsaq ki, budəfki seçkilər bütün Azərbaycanda, bütün regionlarda tam qüvvə ilə həyata keçiriləcək, Azərbaycan Respublikası Prezidenti seçkilərinin hüquqi dövlət quruculuğunda mühüm addım olduğunu söyləməyə yetərli əsas var. Seçkilərdə QHT-lərin iştirakı da vacib məqamlardandır. Təşkilatlar seçkilərdə “exit-poll”, müşahidəçilik kimi fəaliyyətlər icra edirlər. **“Vətəndaş” İctimai Birliyinin sədri Günel Səfərovanın sözlərinə görə, vətəndaş cəmiyyətinin güclü olması dəyər yaradan amillərdən biridir:** “Həm işğal dövrü, həm müharibə zamanı, həm də Qarabağımızın azad edildikdən sonrakı zamanda vətəndaş cəmiyyətinin səfərbərliyi nümunə oldu. Bu gün vətəndaş cəmiyyəti daha proaktiv, daha səmərəli, hadisələri qabaqlayan, yeni reallıqlara uyğunlaşan və ən əsası milli mövqeyi ən ümdə məsələ kimi dəstəkləyən etapa qədəm qoyur. Vətəndaş cəmiyyətinin fəlsəfəsinə şəxsi ambisiyalar, fərdi eqolar yaddır və dövlət marağından, milli mövqedən üstün heç nə ola bilməz”.

Azərbaycan Respublikasının Medianın İnkişafı Agentliyi maliyyəsi əsasında nəşr olunur. Yazını hazırladı: Emil SALAMOĞLU

Ermənistandan Bakıya yeni il “sürprizi” - cavabımız nə olacaq?

Ekspert: “Hüquq işləyən yerdə bu, mümkün ola bilməz”

2024

-cü il girər-girməz, Nikol Paşinyan hökuməti Bakıya yeni il “sürpriz”i edib. Ermənistan hökumətinin ədliyyə naziri Riqor Minasyan bəyan edib ki, İrəvan ratifikasiya elədiyi Roma Statutu vasitəsilə Beynəlxalq Cinayətlər Məhkəməsinə (BCM) Azərbaycana qarşı “hərbi cinayətlərin araşdırılması”na çalışacaq. Onu da deyib ki, Ermənistan prosesə təcrübəli beynəlxalq prokurorları cəlb etmək fikrindədir.

Əlbəttə, sülh istəyən ölkənin ritorikası, niyyəti belə olmur. Hədəf şübhəsiz ki, Azərbaycana qarşı beynəlxalq səviyyədə yeni qarayaxma kampaniyası başladıb Bakıya təzyiqləri artırmaq və sülh sənədini imzalamaqdan yayınıb zaman əldə etmək, bu zaman ərzində də havadarların köməyi ilə revanşist planlar qurmaqdır.

Belə görünür ki, dünyanın işğalçı dövlətini həm də İsrailin Qəzza olaylarına görə beynəlxalq məhkəməyə verilməsi ruhlandırıb. Məlumdur ki, yanvarın 11-də Haaqada Qəzza zolağında Soyqırımı Konvensiyasının pozulması ittihamı üzrə İsrailə qarşı iddia ilə bağlı dinləmələrə başlanıb. Ancaq nədənsə Ermənistan özünü dünyanın təcavüzkar öl-

kəsi qismində deyil, yazıq fələstinlilər kimi təsəvvür edir.

Ermənistanın əleyhimizə şikayətinə BCM-nin reaksiyası necə olacaq? İrəvan bununla konkret nəyə nal olmaq istəyir? Roma Statutuna qoşulmayan Azərbaycan kont-tədbir kimi nə etməlidir?

Siyasi və Hüquqi Araşdırmalar Mərkəzinin (SHAM) rəhbəri, politoloq Xəyal Bəşirov “Yeni Müsavat”a bildirdi ki, özü hərbi cinayətlərə yol vermiş bir ölkənin heç bir beynəlxalq hüquq prinsiplərini pozmayan, heç bir cinayət həyata keçirməyən Azərbaycandan şikayət etməsi Ermənistan dövlətinin xislətini növbəti dəfə ortaya qoyur: “Bütün məhkəmə instansiyalarına, bütün beynəlxalq platformalara yeri gəldi-gəlmədi

müraciətlər edir, heç bir sübut, əsaslar təqdim etmədən ünvanlanan bu şikayətlər ancaq şər-böhtandan ibarətdir. İndi də Roma Statutunun təsdiq edilməsi ilə bağlı Azərbaycana qarşı prosesə başlayacaqları ilə bağlı İrəvandan açıqlama verilib. Açıqlamadan göründüyü kimi, bu, Azərbaycana qarşı şantaj niyyətinə oxşayır. Çünki Azərbaycan Ermənistanın torpaqlarımızı 30 il işğal etdiyi dövrdə dövlətimizə və xalqımıza yüz milyardlarla dollar zərər vurduğu barədə beynəlxalq məhkəmələrə təqdim etmək üçün iddialar hazırlayır.

Bu iddialar konkret sübut, dəlillərlə zəngindir və Ermənistanın cinayətlərini sübut edəcək. Ermənistan isə bunun qarşısını almaq, eyni zamanda beynəlxalq ictimaiyyəti çaşdırmaq məqsədilə sanki guya Azərbaycan Ermənistanı ziyan vurub fonunu yaratmaq istəyir”.

X.Bəşirovun sözlərinə görə, bütün dünya bilir ki, Ermənistanın Roma Statutunu təsdiq etməsi ilk növbədə Rusiyaya qarşı atılmış addımdır. Hətta Ermənistan bunu təkzib etsə də belə Roma Statutunun təsdiq

edilməsi Ermənistan dövlətinin üzərinə öhdəlik qoyur. Həmin öhdəliyə görə Ermənistan da daxil, o, statutu təsdiq edən dövlətlər Rusiya prezidenti Vladimir Putinin həbsinə order vermiş olublar. Yeni bu addımı atan və sonra Rusiya prezidenti ilə görüşən Ermənistan baş nazirinin ölkəsinin necə ziddiyyətli davranışlara yol verdiyi bir daha ortaya çıxır: “Ermənistan baş naziri bir tərəfdən Roma Statutunu təsdiq edir, o biri tərəfdən Rusiyaya səfər edək Putinlə görüşür, toplantıda iştirak edir. Bu, Ermənistan dövlətinin necə oyuncaq dövlət olduğunu da təsdiq eləyir, dövlətçilik etikasından kənar qondarma dövlət olduğundan xəbər verir. Hətta Ermənistan bizə qarşı qeyd olunan iddianı qaldırsa belə, hansı əsasla Azərbaycana ittiham irəli sürə bilər? Beynəlxalq Cinayət Məhkəməsi məgər dəlil-sübutsuz iddiaya baxacaq, yaxud dəlil-sübutsuz iddianı təmin edəcək? Hüquq işləyən yerdə bu, mümkün ola bilməz. Torpaqları 30 il işğalda saxlanan Azərbaycan olub və Azərbaycan dünya tərəfindən qəbul edilən öz ərazilərində işğalçı orduya qarşı müharibə aparıb. Və bu müharibə zamanı heç bir mülki şəxsə,

əhaliyə zərbə endirməyib və heç bir mülki şəxsi, əhalini öldürməyib. Azərbaycan dövlətinin isə Ermənistanı bütün beynəlxalq məhkəmələrə verməsi üçün əlində say-sız-hesabsız sübutlar, faktlar var. Xocalı soyqırımı, Daşaltı, Malibəyli, Ballı Qaya, Qaradağlı, Ağdaban, Başlıbel qətləmlərini və mülki azərbaycanlılara, dinc sakinlərə qarşı digər kütləvi qətləmləri məhz Ermənistan silahlı qüvvələri həyata keçirib. Bunlar Ermənistanın müharibə cinayətləridir və real faktlardır”.

Ekspert qeyd etdi ki, İkinci Qarabağ müharibəsi zamanı Ermənistan Azərbaycanın Gəncə şəhərinə, Tərtər, Bərdə rayonlarına qadağan olunmuş bombalarla zərbələr endirib: “Çoxlu sayda dinc insan həlak olub, yaralanıb. Bütün dünyanın gözləri qarşısında müharibə cinayətləri törədilib. Ermənistan bütün bunlara görə mühakimə edilməlidir və ediləcək. Ermənistan bunu bildiyindən indi, necə dəyərlər, qabaqdəngəlməşlik edir və Azərbaycana hədə-qorxu gəlir. Məqsədləri Azərbaycanı hüquq müstəvisində qarşısına qoyduğu məsələlərdən yayındırmaqdır”.

Etibar SEYİDAĞA, “Yeni Müsavat”

Yanvarın 15-də öz işinə başlayan növbəti Ümumdünya Davos Forumunun gündəliyinə yeni və sirli pandemiyanın müzakirəsi də daxil edilib. Epidemiya və ya pandemiya səbəb ola biləcək "X xəstəliyi" - naməlum patogenin nəzəri adı belədir. Bu barədə Dünya İqtisadi Forumunun (WEF, World Economic Forum) saytında deyilir.

Ümumdünya Səhiyyə Təşkilatına (UST) görə, COVID-19-dan 20 dəfə çox ölmə səbəb ola biləcək yeni və naməlum patogene təcili uyğunlaşmaq, peyvənd və ya müalicə metodunun hazırlanmasına sürətlə başlamaq üçün indidən hazırlaşmaq lazımdır. Həmçinin qeyd edilir ki, WEF Səhiyyə və Tibb Mərkəzi bu sahədə gender fərqlərinin azaldılması da daxil olmaqla, bütün dünyada səhiyyənin nəticələrini yaxşılaşdırmağa çalışır.

"Davosda planlaşdırılan "X xəstəliyi" müzakirəsi qlobalistlərin dünya əhalisini məhv etmək planlarına dair

sentraliya düşərgəsi yaratmaq, insanları bir-birindən ayırmaq, distant təhsil və distant rabitəni tətbiq etməkdir: "Əgər bu insanlar bunu deyirlərsə, biz bunu çox ciddi qəbul etməliyik. Xoşbəxtlikdən Rusiyanın suverenliyi var və bu problemləri təkbaşına həll edə bilər".

Bu nə sirli virusdur belə, təxminlər varmı? Doğrudanmı koronavirusedən qat-qat qorxulu olacaq? Bəs həkimlər bu barədə nə düşünür?

İnfeksiyoz-hepatoloq Mərdan Əliyev mövzu ilə bağlı "Yeni Müsavat"a dedi ki, bu yeni məsələ deyil, 2018-2019-cu illərdə də be-

ÜST-ün "daha ölümcül virus gəlir" iddiasına reaksiyalar

Politoloq hesab edir ki, bu, qlobalistlərin dünya əhalisini müəyyən səviyyəyə qədər məhv etmək barədə bəyanatıdır; həkimlər isə bildirir ki...

rəm, onlar bunu necə hesablayırlar. Səhv etmərsə, onların proqramı var, ÜST bu proqram vasitəsilə belə bir problemin olma ehtimalını irəli sürür".

da vaksin hazırlamaq, profilaktik tədbirlər görmək, dünya əhalisini qorumaq üçün maksimum tədbirlər görülür. Söhbət bundan gəlir. Biz heç nədən arxayın-

belə infeksiya var, bunların sayı ondan çoxdur. Onlar mütəxəssislərin "radar"ındadır və davranışlarına nəzarət edilir. Bunlar, məsələn, koronaviruslar, hemorragik qızdırmalar, Zika virusu, Nipah virusu və bir sıra başqalarıdır. Ancaq mütəxəssislərin diqqətini cəlb etməyən infeksiyalar da var. Faktiki olaraq pandemiya potensialına malik infeksiyalar var, lakin biz onlar haqqında heç nə bilmirik, ya onlar hələ prinsipə mövcud deyil, ya da inkişaf edir". **Onun sözlərinə görə, mütəxəssislər "X xəstəliyi"nin ilk halını müəyyən etdikdən sonra qısa müddət ərzində dərmanın**

hazırlanmasına və istifadəsinə imkan verəcək mexanizm hazırlamağı planlaşdırırlar: "Zaman lazımdır. Pandemiyanın özünü tam şəkildə göstərməsi üçün kifayət qədər vaxt keçərsə, belə mərhələlərdə onunla mübarizə aparmaq çətinidir. Əgər bu vəziyyəti ilkin mərhələlərdə dayandıra bilsələr, o zaman pandemiya tamamilə qaçmaq olar. Buna görə də bu konsepsiya hazırlanıb. Bu, bu gün həqiqətən mövcud olan bir növ xəstəlik deyil, bu, pandemiya əleyhinə tədbirləri effektiv planlaşdırmağa imkan verən bir konsepsiyadır".

□ **Afaq MİRAYIQ, "Yeni Müsavat"**

bəyanatıdır." Bunu **MDB Ölkələri İnstitutunun aparıcı elmi işçisi Aleksandr Dudçak** deyib: "Bu, növbəti epidemiya zamanı əziyyət çəkə biləcək bəşəriyyət üçün narahatlıq deyil, fəlc deyil. Bu, qlobalistlərin planları - Yer planetinin əhalisini onlara uyğun gələn müəyyən səviyyəyə qədər məhv etmək barədə bəyanatıdır".

Onun sözlərinə görə, panelin elanı qlobalistlərin yaxın vaxtlarda istifadəyə verilməsi planlaşdırılan hazır virusa və satışa çıxarılan hazır vaksinlərə malik olduğunu deməyə əsas verir. "Onlar nəinki sağalacaq, həm də onlarla peyvənd olunanların həyatı boyu əlavə ağırlaşmaları olacaq. Bu, sadəcə olaraq, yaxın planlar haqqında bəyanatdır. Onlar bir daha suverenlikdən məhrum olan və nəzarət altında olan dövlətlərin davranış modelini işləyəcək", - Dudçak qeyd edib.

Ekspert əlavə edib ki, yeni virusun yayılmasında məqsəd rəqəmsal kon-

le bir məlumat var idi: "Sadəcə olaraq, koronavirusdan sonra daha çox gündəmə gəldi və daha da artdı. "X xəstəliyi"nin törədiciyi məlum deyil. Virus olacaq, ya bakteriya olacaq, göbələklər olacaq, bilinmir. Çox güman ki, törədiciyi virus olacaq. Bu, gələcəyin problemi. Yeni yaxınlarda belə bir virus olacaq deyə bir şey yoxdur. Sadəcə olaraq, ÜST istəyir ki, dünya buna hazırlıqlı olsun. Təsəvvür edin ki, hazırlıqsız olarsa, koronavirusdan 20 dəfə daha yüksək yoluxucu və öldürücü xəstəlik olarsa, bunun nəticəsi çox pis ola bilər. ÜST indidən dünya ölkələrinin hazırlıqlı olmasını istəyir, çünki COVID-19 virusu meydana çıxdığı kimi başqa bir virus da yarana bilər. Bu zaman dünya daha aciz qalması deyə buna hazırlıqlı olmalıdır. Bu, əslində ciddi məsələdir. Onlar istəyirlər ki, bu məsələ gündəmədə olsun. Amma gələcəkdə belə bir xəstəliyin olma ehtimalından bəhs olunur. Dəqiq olacaq deyə bir fakt da yoxdur. Bilmi-

Mövzu ilə bağlı **tibb üzrə elmlər doktoru, professor Adil Qeybullayev** da qəzetimizə fikirlərini açıqladı. O dedi ki, hələ 2015-ci ildə Ümumdünya Səhiyyə Təşkilatı insan sağlamlığını təhdid edən amillərdən biri kimi müxtəlif xəstəlikləri, o cümlədən qripin qarşıda pandemiya olacağını nəzərdə tuturdu və bunu təhdid amili kimi nəzərə alırdı: "Sonra COVID-19 pandemiyası oldu. Mütəmadi olaraq Afrikada qızdırmalar baş verir. Bundan qabaq dünyada taunun, təbii çiçəyin, sarı qızdırmanın, vəbanın müxtəlif pandemiyalarının olub, kütləvi insan tələfatı ilə nəticələnib. Təhlükəli infeksiyaların istənilən an baş verməsi, bunun nəticəsində yaranan pandemiyalardan söhbət gedir. Ona görə adı X-dir. Yeni məchul. Bunlardan hər hansı biri baş verə bilər. Yaxud nəzərdə tutulmayan, misal üçün, koronavirus kimi virus ortaya çıxa bilər. Biz bunlara hazır olmalıyıq. ÜST xəbərdar edir ki, bu cür situasiyalarda vaxtın-

laşmamalıyıq. Xüsusilə də qlobal istiləşmə ilə bağlı ayrı-ayrı virusların fəallaşması, insanın immun sisteminin dəyişməsi, onun təlatümlərinin baş verməsi, bütün bunlar hamısı yeni-yeni situasiyalar yaradır ki, bu da hansısa qorxulu, məchul bir infeksiyanın ortaya çıxmasını şərtləndirir".

Rusiya tibb elmləri namizədi, immunoloq Nikolay Kryuçkov da Lenta.ru-ya açıqlamasında deyib ki, dünya ictimaiyyətini ölümcül "X xəstəliyi" nə hazırlamaq gələcək pandemiyalarla daha yaxşı mübarizə aparmağa imkan verəcək. O, Dünya İqtisadi Forumunda aparılan bu mövzunun müzakirəsinin mahiyyətini açıqlayıb: "Gələcəkdə pandemiya səbəb ola biləcək patogenlərin siyahısı var. Bu o demək deyil ki, onlar mütləq buna səbəb olacaqlar, lakin onların pandemiya səbəb olmaq potensialı var və əvvəllər pandemiya səbəb olmayıblar. Kifayət qədər bir neçə

Orta aylıq əməkhaqqı 923 manata çatıb

2023 -cü il dekabrın 1-i vəziyyətinə ölkə iqtisadiyyatında maddə çalışan işçilərin sayı 1732,6 min nəfər olub. Dövlət Statistika Komitəsindən (DSK) verilən məlumata görə, onlardan 899,8 min nəfəri iqtisadiyyatın dövlət sektorunda, 832,8 min nəfəri isə qeyri-dövlət sektorunda fəaliyyət göstərmiş.

Maddə işləyənlərin 19,2 faizi təhsil, 18,5 faizi ticarət; nəqliyyat vasitələrinin təmiri, 13,0 faizi sənaye, 8,4 faizi əhaliyə səhiyyə və sosial xidmətlərin göstərilməsi, 6,4 faizi tikinti, 6,4 faizi dövlət idarəetməsi və müdafiə; sosial təminat, 4,3 faizi nəqliyyat və anbar təsərrüfatı, 3,7 faizi peşə, elmi və texniki fəaliyyət, 3,4 faizi kənd təsərrüfatı, meşə təsərrüfatı və balıqçılıq, 2,1 faizi maliyyə və sığorta fəaliyyəti, 14,6 faizi isə iqtisadiyyatın digər sahələrində məşğul olublar.

2023-cü ilin yanvar-noyabr aylarında ölkə iqtisadiyyatında maddə çalışan işçilərin orta aylıq nominal əmək haqqı əvvəlki ilin müvafiq dövrünə nisbətən 11,2 faiz artaraq 923,1 manat olub.

İqtisadiyyatın mədənçıxarma sənayesi, maliyyə və sığorta fəaliyyəti, peşə, elmi və texniki fəaliyyət, eləcə də informasiya və rabitə sahələrində orta aylıq nominal əmək haqqı daha yüksək olub.

"Ömrü bitən" maşınlar - sürücüləri köhnə avtomobillərə sövq edən səbəblər

Ekspert: "Hibrid avtomobillər də ƏDV-dən azad edilmədiyindən hələ də Azərbaycan yollarında yaşı 30-u, 40-ı haqlamış maşınlar şütüyür"

Yanvarın 1-dən 2014-cü ildən əvvəl istehsal olunmuş avtomobillərin Azərbaycana idxalı məhdudlaşdırılıb. Avtomobillərin istehsal tarixinə görə Azərbaycana idxalına məhdudiyyətlər Nazirlər Kabinetinin 29 mart 2023-cü il tarixli 94 nömrəli qərarına əsasən həyata keçirilir. Belə ki, istismar müddəti 10 ildən çox olan minik avtomobillərinin Azərbaycan ərazisinə gətirilməsi ilə bağlı 29 mart 2023-cü il tarixdə qərar qəbul edilib. Məqsəd insanların həyat və sağlamlığının, ətraf mühitin qorunması, avtonəqliyyat vasitələri tərəfindən atmosfərə atılan zərərli maddələrin miqdarının azaldılması və ekoloji vəziyyətin yaxşılaşdırılmasına dəstək verilməsidir.

Ümumiyyətlə, itələyə-itələyə "xoda" düşən, atmosfərə ən çox ziyan vuran köhnə maşınların dövrü nə vaxt bitəcək? Qərarın qüvvəyə minməsi maşın bazarında qiymətlərə necə təsir edib?

Bu qərarın verilməsi ölkənin avtomobil bazarında ikinci əl avtomobillərin qiymətinə təsir edir. Bahalaşma əsasən dizel mühərrikli və buraxılış ili köhnə olan avtomobillərə aid olur.

Nəqliyyat eksperti El-məddin Muradlı "Yeni Müsavat"a bildirib ki, avtomobillərin qiymətini əsasən alqı-satqısı ilə məşğul olan şəxslər artırılır: "Bütün dünya artıq dizeldən imtina edir, dizel mühərrikli avtomobillərdən istifadə etmək istəmir. Buna baxmayaraq, ölkəmizdə hələ də hibrid avtomobillərə keçməyə maraqlı arzuolunan səviyyədə deyil. Doğrudur, bəziləri artıq keçid edir və bu avtomobillər də yeni olur".

Ümumiyyətlə, ölkəyə gətirilən avtomobillərin dəyəri hər ötən il artır. Məsələn, 2023-cü ilin yanvar-mart aylarında Azərbaycana 314 milyon 994 min dollar dəyərində 20 min 799 ədəd nəqliyyat vasitəsi idxal edilib. Dövlət Gömrük Komitəsinin yaydığı məlumata görə, nəqliyyat vasitələrinin idxalı 2022-ci ilin ilk rübü ilə müqayisədə dəyər ifadəsində 125 milyon 640 min dollar və ya təxminən 1,7 dəfə artıb.

"Bakı" Hüquq Şirkətinin rəhbəri Natiq Ələsgərov "Yeni Müsavat"a deyib ki, **hökumətin avtomobil parkının yenilənməsi istiqamətində atdığı addımlar alqışlanmalıdır. Amma ümumilikdə atılan addımlar avtomobil almaq arzusunda olanların cibinə zərbə vurur:** "Ölkədəki avtomobil parkının ən azı 50 faizinin yenilənməsinə hələ ki hüquqi bəza yoxdur. Nazirlər Kabinetinin qərarına əsasən, zavod buraxılışına görə yaşı 10 ildən çox olan minik avtomobillərinin (raritet minik avtomobilləri və gömrük ərazisinə müvəqqəti gətirilən minik avtomobilləri istisna olmaqla) Azərbaycan Respublikası ərazisinə gətirilməsi bu il mayın 1-dən qüvvəyə minən qərarla dayandırılıb. Bu o deməkdir ki, istehsal ili 2014-cü ildən əvvəlki illərə aid olan minik avtomobillərinin Azərbaycana idxalını qadağan olunub. Hökumətin bu qərarı qəbul etməsində əsas məqsədi ətraf mühitə və atmosfərə atılan zərərli maddələrin miqdarının azaldılması, insanların həyat və sağlamlığının qorunmasını təmin etməkdir. Bu, təqdirəlayiq addımdır. Lakin bundan sonra atılması gereken addımlar da atılmalı idi. Ölkəyə gətirilən bütün hibrid avtomobillər də ƏDV-dən azad edilməli idi. Bu baş vermədiyindən, hələ də Azərbaycan yollarında sovet istehsalı olan, yaşı 30-u, 40-ı haqlamış maşınlar şütüyür. Vətəndaşların 20-30 min manat ödəyib ortabab hibrid avtomobillər almağa maddi imkanları da yetərli deyil".

Şirkət rəhbəri deyib ki, Dövlət Statistika Komitəsi-

nin məlumatlarına əsasən, ölkəmizdə 1 milyon 600 minə yaxın minik avtomobili mövcuddur: "Bu avtomobillərin təxminən 1 milyon 300 minə şəxsi minik avtomobilləridir. Azərbaycanda hər 1000 nəfərə düşən minik avtomobillərinin sayı 135-dir. Bu göstərici üzrə 1000 nəfərə düşən avtomobillərin də 118-i 20 il və daha əvvəl istehsal olunub. Yeni ölkədə maşın parkının 82 faizi köhnədir. Əlbəttə ki, bu, azərbaycanlıların köhnə maşın sürmək sevdasından irəli gəlir. Azərbaycan vətəndaşının bu gün istehsal ili təzə olan avtomobil almağa, sadəcə, pulu yoxdur. Halbuki qonşu Gürcüstanda avtomobil parkı yerli hökumətin apardığı məqsədyönlü siyasəti nəticəsində yenidir. Gürcüstan yollarında sovetdən qalma avtomobil görmək də mümkün deyil. Olsa-olsa rəritet maşınları görmək olar".

Natiq Ələsgərov deyir ki, Azərbaycan hökuməti 2030-cu ilə qədər avtomobil parkının ən azı 30-40 faizini müasirləşdirməyi, yeni köhnə avtomobillərin istismardan yığışdırılması və ekoloji cəhətdən təmiz nəqliyyat növlərinin istifadəsinin artırılmasını hədəfləyib: "Ölkəyə daha təhlükəsiz və ekoloji baxımdan yararlı avtomobillərin idxalına üstünlük verilməsi nəzərdə tutulur. Bu siyasətə uyğun olaraq yeni nəsil ekoloji təhlükəsiz avtomobillərin vergi-gömrük güzəştləri ilə əhatə olunması nəzərdə tutulsa da, hələ ki bu yöndə real addımlar atılmayıb. 2022-ci ildə Milli Məclisdə istehsal tarixi 3 ildən və mühərrikin həcmi 2500 kubsantimetrdən çox olmayan hibrid

avtomobillərin idxalı və satışının ƏDV-dən azad edilməsi müddəti daha 4 il uzadılması qərarı verildi. Hibrid avtomobillərin ƏDV-dən azad edilməsi müddəti 2026-cı il yanvarın 1-dək uzadıldı. Əlbəttə ki, bu qərar alqışlanmalıdır. Amma gəlin baxaq, son 3 il ərzində istehsal olunmuş hibrid avtomobillərin qiyməti neçəyədir və Azərbaycanda köhnə avtomobil sahiblərinin neçə faizi təzə hibrid avtomobil ala bilər? Qərar özlüyündə hökumətin bu yöndə hansısa addım atmaq niyyətindən doğub, amma nəticə etibarilə Azərbaycanda köhnə avtomobil parkının yenilənməsinə uzağı 1-2 faiz civarında töhfə verə bilər. Halbuki qəbul edilmiş qərarla istehsal ili 3 il deyil, 10 il göstərilirdi, bu gün Azərbaycan yollarında hibrid avtomobillərin sayı nəzərəcarpacaq dərəcədə çox olardı".

Natiq Ələsgərov deyir ki, Vergi Məcəlləsinin 164.1.41-ci maddəsinə əsasən, yalnız elektrik mühərrikli ilə işləyən avtomobillərin idxalı 1 yanvar 2019-cu il, satışı isə 1 yanvar 2022-ci il tarixindən ƏDV-dən azad edilib: "Nazirlər Kabinetinin 10 noyabr 2022-ci il tarixli 411 nömrəli qərarına əsasən, zavod buraxılış tarixindən 3 ilədək ötmüş elektrik mühərrikli ilə işləyən minik avtomobillərinin idxal-gömrük rüsum dərəcəsi 0%-ə endirilib. Eyni zamanda Vergi Məcəlləsinin 164.1.41-2-ci maddəsinə əsasən, elektrik mühərrikli ilə işləyən avtomobillər üçün ikinci və üçüncü səviyyə elektrik enerji doldurucularının idxalı və satışı ƏDV-dən azad edilib, idxal gömrük rü-

Gürcüstandan Azərbaycana pul köçürmələri kəskin artıb

2023-cü ilin yanvar-dekabr ayları ərzində Azərbaycandan Gürcüstana 46 milyon dollar dəyərində pul köçürmələri baş tutub.

APA-nın Tiflis müxbiri xəbər verir ki, bu barədə Gürcüstan Milli Bankının dərc etdiyi statistikada bildirilib.

Qeyd olunub ki, bu göstərici 2022-ci ilə müqayisədə 9,2 milyon dollar və ya 16,6% azdır. 2022-ci ilin 12 ayı ərzində Azərbaycandan Gürcüstana 55,2 milyon dollar dəyərində vəsait göndərilib.

2023-cü il ərzində Gürcüstandan Azərbaycana pul köçürmələri isə əvvəlki ilə müqayisədə 11,2 milyon dollar və ya 44,6% artaraq 36,3 milyon dollara çatıb. 2022-ci ildə bu göstərici 25,1 milyon dollar təşkil edib.

sumu 0%-ə endirilib. Həyata keçirilən stimullaşdırma və təşviq tədbirləri o qədər də effektiv olmayıb. Belə ki, 2021-ci ildə elektrik mühərrikli minik avtomobillərinin sayı 160-dan 2022-ci ildə 486-ya çatıb. Hibrid mühərrikli minik avtomobilinin idxalı isə daha çox artıb. 2021-ci ildə onların sayı 805 ədəd təşkil etdiyi halda, 2022-ci ildə bu rəqəm 3500-ə çatıb. Azərbaycanda 1 milyon 400 min minik avtomobili olduğunu nəzərə alsaq, hökumətin atdığı addımların effektivliyini də göz önünə götürmək çətin deyil".

O deyib ki, hökumət avtomobil parkının yeni nəsil maşınlarla əvəz edilməsi yolu ilə köhnə buraxılış ilinə malik avtomobillərin idxalını məhdudlaşdırmaqda qərarlıdır: "Bu qərarlılıq vətəndaşların köhnə maşınlarından düşüb yenilərinin sükani arxasına keçməsinə təmin etmir. Üstəlik, qarşıdakı illərdə buraxılış ilinin 10 ildən də aşağı qədər endirilməsi nəzərdə tutulur, ancaq bunun əvəzində elektro və hibrid avtomobillərin daha sərfəli və elçatan idxalına şərait yaradılması məqsədilə gömrük və vergi güzəştlərinin tətbiqi də artırılmalıdır. "Azərbaycan Respublikasında yol hərəkətinin təhlükəsizliyinə dair 2019-2023-cü illər üçün Dövlət Proqramı"nda ölkədə "Avro-5", "Avro-6" standartlarına cavab verən maşınlar xüsusi üstünlük verilməsi və onların idxalında vergi və gömrük rüsumlarının azad olunması nəzərdə tutulur. Bu məsələ ilə bağlı Dövlət Vergi Xidmətinə və Dövlət Gömrük Komitəsinə ekoloji cəhətdən təmiz, elektrik mühərrikli nəqliyyat vasitələrindən istifadənin stimullaşdırılması məqsədilə bu növ nəqliyyat vasitələrinin istehsalı, idxalı, ixracı, dövriyyəsi və istismarı üçün güzəştlər və imtiyazlar müəyyən edilməklə müvafiq norma-

tiv-hüquqi bazanın formalaşdırılması tapşırılıb. Vergi Məcəlləsinə edilmiş dəyişikliklərə əsasən, elektrik mühərrikli ilə işləyən avtomobillərin idxalı ilə yanaşı satışının, habelə həmin avtomobillər üçün elektrik enerji doldurucularının idxalı 3 il müddətinə ƏDV-dən azad edilib. Həmçinin istehsal tarixi 3 ildən və mühərrikinin həcmi 2500 kubsantimetrdən çox olmayan hibrid avtomobillərin idxalı da 3 il müddətinə ƏDV-dən azad edilib. Dövlət başçısının ötən il müvafiq sərəncamı ilə təsdiq edilmiş "Azərbaycan 2030: sosial-iqtisadi inkişafa dair Milli Prioritetlər" sənədində "təmiz ətraf mühit və "yaşıl artım" ölkəsi" modelinin qurulması və bu məqsədlə avtomobil parkının yenilənməsi, ekoloji cəhətdən təmiz elektrik mühərrikli nəqliyyat vasitələrindən istifadənin stimullaşdırılması məqsədilə mühərrikinin həcmi 2500 kubsantimetrdən çox olan hibrid avtomobillərin idxalı və satışının ƏDV-dən azad edilməsi ilə bağlı tədbirlərin genişləndirilməsi, elektrik mühərrikli və hibrid nəqliyyat vasitələrindən istifadənin genişləndirilməsi üzrə maliyyə elçatanlığının təmin edilməsi və zəruri infrastrukturun yaradılması nəzərdə tutulub. Hazırda isə aidiyyəti nazirliklərin, dövlət qurumları və özəl sektorun təmsilçilərindən ibarət işçi qrupu tərəfindən ekoloji cəhətdən təmiz və təhlükəsiz avtomobillərin istifadəsinin genişləndirilməsi məqsədilə infrastrukturun qurulması, maliyyə elçatanlığının təmin edilməsi, eyni zamanda idxal zamanı əlavə güzəştlərin tətbiqi istiqamətində kompleks tədbirlərin müəyyən edilməsi üzrə işlər aparılır. Ümid edək ki, nəticələr vətəndaşların xeyrinə olacaqdır".

Elşən MƏMMƏDƏLİYEV,
"Yeni Müsavat"

ÜSAVAT

Son səhifə

N 6 (8380) 16 yanvar 2024

Qadınların dərisindəki bakteriyalar üz qırışları yarada bilər

Alimlərin yeni araşdırması qadınların dərisində yaşayan bakteriyaların üz qırışlarının miqdarına qismən təsir edə biləcəyini göstərir. Bu barədə "Daily Mail" məlumat yayıb. Ultrabənövşəyi işıq məruz qalma dərinin elastikliyinə itirməsi, ləkələr, qırışlar və digər qocalma əlamətləri üçün sübut olunmuş risk faktorudur. Yeni tədqiqatın müəllifləri müəyyənləşdiriblər ki, bakteriyalar da rol oynaya bilər. Onlar 18-70 yaş arası 650 qadının dərisinin vəziyyəti ilə bağlı 13 araşdırmanı təhlil ediblər. Daha müxtəlif mikrobiom (çox müxtəlif növ bakteriya olan) olan iştirakçıların dərilərində daha incə qırışlar var idi.

Qeyd edilir ki, müxtəlif mikrobioma sahib olmağın da faydaları var: Qadınların dəri sallanması üçün risk faktoru olan susuz dəridən əziyyət çəkmə ehtimalı daha azdır. Əvvəlki araşdırmalar göstərib ki, sağlam gənc qadınların üzlərində yaşlı qadınlara nisbətən daha az bakteriya növü var: gənc dəridə mesamələrdə yaşayan və sebumla qidalanan "Cutibacteria Acnes" bakteriyası üstünlük təşkil edir.

Yuxuda kabus görməmək üçün necə yatmalıyıq?

Sol böyrü üstə yatan insanlarda kabus görmə riski daha yüksəkdir.

Bu barədə "Sleep and Hypnosis" jurnalında dərc edilən araşdırma nəticəsində məlum olub

Qeyd olunur ki, sol tərəf-

də yatan insanların 41%-i yuxuda kabus görür. Sağ böyrü üstə yatmağa üstünlük verənlər arasında kabuslar 15%-də baş verir.

Bu, çox güman ki, sol tərəfdə yatan insanların ürəyinə daha çox düşən yüklə

bağlı ola bilər. 2018-ci ildə aparılan və "BioMedical Engineering OnLine" jurnalında dərc olunmuş bir araşdırma bunun ürəyin stres zamanı fəaliyyəti ilə əlaqəli olduğunu müəyyən edib. Ürək xəstəliyi olmayan insanlarda ciddi problemlərin yaranması ehtimalı azdır, lakin yuxu zamanı narahatlıq hissi xoşagəlməz yuxulara səbəb ola bilər.

Xüsusilə obstruktiv yuxu apnoesi olan insanların arxası üstə yatmaları da xoşagəlməz yuxulara səbəb ola bilər. Bu vəziyyət tez-tez xorulda və tənəffüs tutulması ilə müşayiət olunur. Arxası üstə uzanmaq həmin simptomları pisləşdirir və tez-tez oyanmalara, narahat yuxular və kabuslara səbəb ola bilər.

Həkimdən həyəcan təbili: bu dərmanı içənlər ölür

"Bu gün smartfonların uşaqlarda beyin xərçənginə səbəb ola biləcəyini sübut edən elmi işlər var". Bunu kardioloq və teleaparıcı Aleksandr Myasnikov smartfon radiasiyası ilə beyin xərçəngi arasında əlaqənin olub-olmamasından danışarkən bildirib. Eyni zamanda həkim bildirib ki, böyük yüklərdə telefon şüalanması ilə bu xəstəlik arasında əlaqəni təsdiq edən heç bir iş yoxdur. O, bunu onunla izah edib ki, smartfonun uşağın beyninə təsirini izləmək böyük yüklərin beynindən daha

asandır:

"Beyin şişləri, hətta xoşxassəli şişlər olduqca geniş yayılıb. Bunun smartfonlara aid olub-olmadığını sübut etmək çətindir. Uşaqlarla bunu görmək asandır. Yetkinlərdə bu çətin və sübuta yetirilməzdir".

Bundan əvvəl Myasnikov məşhur qan durulaşdırıcı "Clopidogrel" dərmanının qəbulunun təhlükəli nəticələri barədə xəbərdarlıq edib. O, nadir hallarda bu dərmanı qəbul etməyin ölümə nəticələnmə biləcəyini demişdi.

Çində uçan maddəndə 13 işçinin cəsədi tapılıb

Çinin Pingdingshan şəhərində (Henan əyaləti, Mərkəzi Çin) kömür mədəninə işləyən 13 maddənin ölümü təsdiqlənib, daha üç maddəni itkin düşmüş hesab olunur. Bu barədə mədənin sahibi olan "Tianan Coal Mining" şirkətinin nümayəndəsi məlumat verib. Fövqəladə hadisə cümə günü Pekin vaxtı ilə saat 14:55-də baş verib. İlk məlumatlara görə, səbəb qaz və kömürün püskürməsi olub. Xilasətmə işləri davam edir, hadisə ilə bağlı araşdırma aparılır.

Bunları bilirsinizmi?

* İndiyə qədər bir qadının dünyaya gətirdiyi ən böyük uşaq sayı altmış doqquzdur. Misir fironu Ramzesin təxminən yüz altmış övladı olub, əlbəttə ki, həmin uşaqları ayrı-ayrı qadınlar dünyaya gətirib.

* Statistika göstərir ki, Avropada valideynlərin orta yaş göstəricisi 29-dur. MDB ölkələrində isə uşaq sahibi olan insanların orta yaşı 20 yaşıdır. Lakin dünyanın ən gənc valideynləri Çində qeydə alınıb.

* Alman uşaqlarının 40%-i 9 yaşında şəxsi mobil telefondan istifadə etməyə başlayır. Buna görə də bu ölkənin uşaqları ən yüksək müasir texnoloji vərdişlərə malik uşaqlar hesab edilir.

* Bütün dünyada məşhur olan "Leqo" plastik konstruktor oyuncaqlar 1947-ci ildən satışa çıxarılıb. Bu müddət ərzində şirkətin satışa çıxardığı oyuncaqların sayını nəzərə alsaq, planetin hər sakininə 30 konstruktor detallı düşər.

* İngilis alimləri qeyri-adi araşdırma həyata keçiriblər. Onlar valideynləri ayrılmış 6574 beş yaşlı uşağın boyunu nəzarətdə saxlayıblar. Nəticədə məlum olub ki, boşanma halları uşaqlarda boy inkişafını ləngidir.

* Uşaqlar orqanizmlərində heç bir bakteriya olmadan doğulurlar.

* Körpəsi olan valideynlər uşağın ömrünün ilk ilində orta hesabla 4380 saat sağlam yuxudan məhrum olurlar ki, bu da təxminən 6 ay deməkdir.

Uzun müddət davam edən öskürək nədən xəbər verir?

Alimlər uzun müddət davam edən öskürəyin səbəblərini açıqlayıblar. Araşdırmalara görə, xüsusən də COVID-19 pandemiyasından sonra bu narahatlıq bir çox insanda davam edir. Tənəffüs xəstəliyindən sonra öskürək sağalma dövründə də davam edə bilər. İnfeksiyadan sağaldıqda tənəffüs yollarının davam edən iltihabı bu simptomu gətirib çıxarır. Üst tənəffüs yollarından ağciyərlərə selik hərəkəti nəticəsində yaranan postnazal damcı da davamlı öskürəyin ümumi səbəbidir. Bu proses xüsusilə gecələr ağırlaşır. Davamlı öskürəklə mübarizə çətindir. İltihab əleyhinə xüsusiyyətləri ilə tanınan bal kimi təbii vasitələr xüsusilə isti çayla birləşdirildikdə təsirli ola bilər.

Davamlı öskürəyin tədricən yaxşılaşmağa meyilli olduğunu qeyd etmək vacibdir. Ancaq simptomlar bir neçə həftədən çox davam edərsə və ya digər narahatlıqlarla müşayiət olunursa, həkimə müraciət etmək lazımdır. Mövcud tənəffüs problemləri olan insanlar da həkimə müraciət etməlidirlər.

İmmunoloqdan həyəcan təbili: "X xəstəliyi" nə hazırlaşmalıyıq

"Dünya ictimaiyyətini ölümcül "X xəstəliyi" nə hazırlamaq gələcək pandemiyalarla daha yaxşı mübarizə aparmağa imkan verəcək". Bunu rusiyalı immunoloq, tibb elmləri namizədi Nikolay Kryukov deyib. Onun sözlərinə görə, gələcəkdə pandemiya səbəb ola biləcək bir sıra patogenlər var. Mütəxəssis bildirib ki, onlar mütləq böyük epidemiyaya səbəb olmayacaq, lakin belə potensiala malikdir. Mütəxəssislər koronaviruslar, hemorragik qızdırmalar, Zik virusu, Nipah virusu və başqaları kimi patogenlərə nəzarət edirlər.

Kryukov qeyd edib ki, mütəxəssislər "X xəstəliyi" nə ilk yoluxma halını müəyyən etdikdən sonra qısa müddətdə dərman hazırlamaq və istifadə etməyə imkan verəcək mexanizmlər hazırlamaq istəyirlər. Davosda keçiriləcək beynəlxalq forumda onlar bəşəriyyətin yeni bir pandemiya ilə qarşılaşacağı (və ya qarşılaşdıqda) halda nə etməli olduğunu müzakirə edəcəklər. ÜST əvvəlcədən hesablayır ki, hələ də məlum olmayan xəstəlik koronavirusdan 20 dəfə daha təhlükəli ola bilər. Gələcək pandemiya üçün ən çox ehtimal olunan namizədlər arasında quş gripi, hemorragik qızdırmalar, Zik və Nipah virusları var.

Səhifəni hazırladı: SELCAN

Baş redaktor:
Nazim SABİROĞLU

e-mail adres: venimusavat@mail.ru

Ünvan: Bakı şəhəri,
R.Rüstəmov küçəsi

2528-ci məhəllə ev 44/d

Tel: 520 01 23 (24, 25, 26, 27, 28)

Redaktor:
Elsad MƏMMƏDLİ

Lisensiya N: B 114
SAYI: 1.500

"Yeni Musavat"ın kompüter mərkəzində yığılıb, səhifələnib, "Son dakika" MMC-nin mətbəəsində çap edilib. Əlyazmalar geri qaytarılmır. Müəlliflərlə redaksiyanın mövqeyi uyğun gəlməyə bilər.